

ריבונות

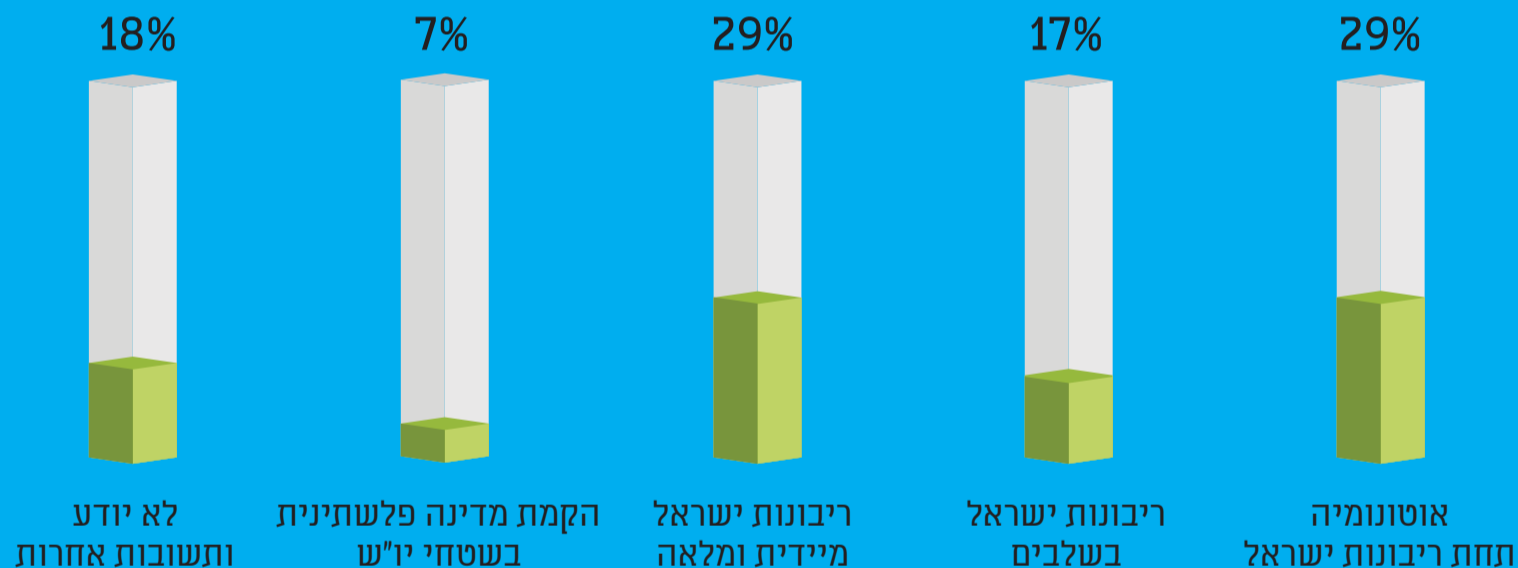
יוצא לאור ע"י נשים בירוק
והפורום למען ריבונות

כתב עת מדיני / 8 / אדר תשע"ז 2017

סקר שנערך ע"י מאגר מוחות בראשות ד"ר יצחק כץ 15/1/2017

75% בעד ריבונות ישראל 7% בעד מדינה פלשתינית

תוכן

20 / דאגה אמיתית לאיכות הסביבה ולקיימות
מחייבת ריבונות ביהודה ושומרון. שיחה
עם איצ'ה מאיר, מנכ"ל איגוד ערים.

22 / עיקרי התכנית המדינית של ח"כ מיקי
זוהר (ליכוד).

22 / ההוגה יהודה עציון פונה במאמר לנוער
עמונה לאחר השבר הגדול

23 / על המתח בין דמוגרפיה לגאוגרפיה
במאמרו של ד"ר מרטין שרמן

24 / לראשונה מציג הפורום למען ריבונות
תכנית מפורטת להחלת ריבונות -
ריבונות עם אחריות

3 / שרים, חברי כנסת, אישי רוח וציבור
ואף נציגים מערביי יו"ש בכנס הריבונות
הרביעי

6 / גם א.ב. יהושע, מנביאי השמאל, מבין:
מדינה פלשתינית כבר לא תהיה. דרושה
אלטרנטיבה

7 / נשיא המדינה, ראובן ריבלין, רואה
בערך השוויון האתגר המרכזי של חזון
הריבונות

8 / מדיניות, מוסר ותנ"ך כרוכים אלה באלה.
הרב שלמה אנינו בראיון

10 / סגנית שר החוץ ציפי חוטובלי: ריבונות
במעלה אדומים תהיה מעטה וקטנה מדי.
דרוש צעד משמעותי בהרבה.

12 / 35 שנים אחרי, יהודה הראל, ממובילי
קמפיין הריבונות בגולן, נזכר במהלכי
הקמפיין ההוא ומעודד את הקמפיין
הנוכחי.

14 / יו"ר סיעת 'הבית היהודי', ח"כ מועלם
רפאלי, לא מתכחשת לאתגרי הריבונות
המלאה אך לא מוצאת בהם עילה להימנע
מהצעד הראשון.

15 / את הדרך לראשות מועצת גוש עציון
העביר שלמה נאמן דרך חזון הריבונות.
ראיון

16 / החוק הבינלאומי קובע: הזכויות
הבלעדיות על יהודה ושומרון שייכות
למדינת ישראל. הכירו את האמת
המושחזת. המשפטנית קרן שטאל-דן.

18 / יו"ר המפלגה הרפובליקנית בישראל:
לא להחמיץ את ההזדמנות ההיסטורית
שבממשל טראמפ.

דבר המערכת

תבה על אודותיו מופיעה בגיליון זה), כמו גם הת-
גייסותו של כל אחד ואחד מאתנו לתמיכה בקמפיין
הריבונות, מניבה תוצאות מדיניות ופוליטיות מע-
שיות, כפי שאנו שומעים מפהם של שרים בכירים
בממשלת ישראל.

אנו במערכת 'ריבונות' קוראים לכם להצטרף לק-
מפיין ולתמוך בו בכל דרך אפשרית, ברעיון, במעשה,
בסיוע כלכלי ובהפצה הסברתית של החזון. זוהי הזד-
מנות היסטורית ותמיכה ותרומה של כל אחד נחוצה,
שכן היא משפיעה דרמטית על הטייתה של הספינה
המדינית של ישראל מאסון קריעת הארץ לחזון ציוני
מוסרי ובטוח לעתיד העם והארץ.

בגיליון זה תמצאו תמצית מדבריהם של המשי-
תתפים בכנס הריבונות הרביעי, כנס שריבים התעניינו
והשתתפו בו ושכלל לראשונה לצד דבריהם של שרים,
חברי כנסת הוגים ואנשי ציבור גם את דבריהם של
נציגים מקרב ערביי יהודה ושומרון, הקוראים גם הם
לריבונות ישראלית ולקץ שלטון הרשות הפלשתינית.
במרוצת שנות קמפיין הריבונות הקפדנו לתת במה
לדרכים שונות שבאמצעותן אפשר ליישם את חזון
הריבונות ובכוננו להמשיך בכך. עם זאת, מצאנו
לנכון להציב לראשונה גם את תכניתם המפורטת של
הפורום למען ריבונות ותנועת 'נשים בירוק' ליישום
חזון זה. תמצית התכנית מופיעה בגיליון זה שבידיכם
והמעוניינים יוכלו להזמין עותקים של התכנית המ-
לאה.

בחודשים האחרונים מקבל רעיון הריבונות תנופה
אדירה. בממשלת ישראל נשמעים יותר ויותר שרים
הקוראים להחיל את הריבונות. השיח של הציבור
הישראלי והתקשורת עוסק ברעיון הריבונות והיתכ-
נותו המעשית ואף בשמאל הישראלי המעגלים הול-
כים ומתרחבים ומפנימים שרעיון שתי המדינות קורס
ושחייבים לשקול חלופות מדיניות אחרות.

לתנופה פנימית זו המתרחשת בזירה הישראלית
מצטרפת כניסתו של נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ
לכהונתו והנכונות הבסיסית של ממשלו לבחון גם את
החלופות לרעיון שתי המדינות, תפיסה שלא נשמי-
עה כמותה בממשל האמריקאי במשך עשרות השנים
שחלפו מאז שחרור ירושלים, יהודה ושומרון והגולן.

גיליון זה שבידיכם עוסק בתמורות הללו שהת-
חוללו בזירה הישראלית ובזירה הבינלאומית, ואולם
כפי שטוענים מומחים לממשל האמריקאי ומכרים
אישיים, הן של הנשיא האמריקאי החדש והן של
מקורביו, דבר לא יתרחש בזירה המדינית כל עוד לא
תשלח דרישה רשמית של הריבונות ע"י ממשלת יש-
ראל. הגישה האמריקאית החדשה, זו המכבדת את
החלטותיה של ישראל, תובעת שאכן תהייה החלטות
ישראליות ושממשלת ישראל תדע מהו החזון שאליו
היא מבקשת להוביל את העם והמדינה (דברים ברוח
זו תוכלו לקרוא בגיליון זה בכתבה על דבריו של יו"ר
המפלגה הרפובליקנית בישראל, עו"ד מארק צל).

עמדה נחרצת של ממשלת ישראל תוכל לבוא לנו-
כח הרוח הגבית שמעניק העם בישראל לממשלתו.
הצלחתו המרשימה של כנס הריבונות הרביעי (שכ-

שרים, חברי כנסת, אנשי רוח, רבנים ואף נציגים מקרב ערביי יהודה ושומרון ומעל 1000 משתתפים לקחו חלק פעיל בכנס הריבונות הרביעי בירושלים שאורגן ע"י נשים בירוק והפורום למען ריבונות, זמן קצר טרם טיסתו של ראש הממשלה נתניהו לביקורו בוויינגטון.

כנס ריבונות 4 - רב שיח: מיעוטים בעד ריבונות ישראלית

כנס ריבונות 4 - רב שיח: ריבונות עם אחריות

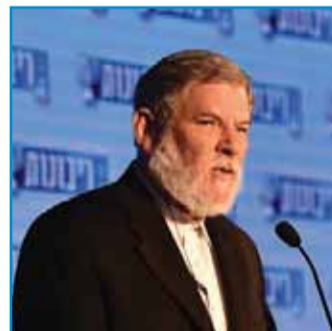
השר זאב אלקין השר לענייני ירושלים ואיכות הסביבה

"אם השמאל הקיצוני הצליח ברמת השיח להעלות את המדינה הפלש-תינית שהייתה בקצה האסור בחוק הישראלי למציאות שמלווה אותנו בעשרים השנה האחרונות, בוודאי שאנחנו נתחל עם רעיון הריבונות בלבבות, והשיח הזה יביא גם לתוצאות מעשיות בשטח".

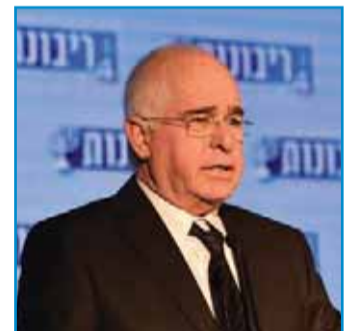
השר אורי אריאל שר החקלאות

"מרגש אותי לראות שכיום מדברים בעברית פשוטה על ריבונות בארץ ישראל, ולא יהיה הדבר קל בעינינו. זה לא נס, אלא עבודה קשה שכל אחד כאן מקדם אותה בדרכו".

הרב אבי גיטר רב הישוב עפרה וראש מכון משפטי ארץ

"הזמן בשל, הנפש בשלה, התורה דעה מוכנה וכעת זמן מעשה. ראוי למנות כמה תהליכים - 3500 שנים לכריתת הברית על הארץ, 220 שנה לעליות הראשונות שמסמנות את החייה, עליות תלמידי הגר"א ותלמידי הבעש"ט, 120 שנה לצינונות המדינית-מעשית, 100 שנים להצהרת בלפור, 68 שנות מדינה וחמישים שנה למלחמת שחרור החלקים החשובים של ארץ ישראל. אחרי כל אלה אכן הגיע זמן ריבונות!".

זאב ז'בוטינסקי נכדו של זאב ז'בוטינסקי וממשיכו

"כתב המנדט קובע כי ליהודים, ורק ליהודים, זכות לריבונות על כל פלשתינה א". הדבר עדיין מהווה חלק מהחוק הבינלאומי כיום. סימוכין משפטיים ומומחים מהמעלה הראשונה למשפט הבינלאומי עומדים מאחורי הקביעה הזו".

בשבע

יו"ר: דודו סעדה
סמנכ"ל: דודי פינקלר
מנהל שיווק ומכירות: עודד מוראד
עיצוב גרפי: סטודיו בשבע
מנהלת הפקה: שמורת שמח
מו"ל: בשבע

יוצא לאור ע"י נשים בירוק והפורום למען ריבונות

עורך ראשי וראיונות: שמעון כהן | מערכת: יהודית קצובר, נדיה מסר | הגהה: יעל שפק צילומים: תמונות מכנס ריבונות: ישראל ברזוגו
תמונות נוספות: לע"מ, פוטוליה, נשים בירוק, גרשון אלינסון
לתגובות: ribonut@gmail.com | פקס: 02-9309148
פלאפון: 050-7161818 | 050-5500834
נשים בירוק, ת.ד. 7352 ירושלים 91072 | www.ribonut.co.il

ריבונות / כתב עת מדיני

שמעון ריקלין
עיתונאי ערוץ 20

"מתקפת הגנרלים בדימוס נגד סי" פוח יו"ש משמחת. זו הפעם הראשון נה מזה שנים ארוכות שהשמאל עובר למגננה, משקיע מיליונים בניסיון לט" רפד מהלך שלנו. תמיד אמרנו רק מה לא, ובפעם הראשונה הם "רודפים" אחרינו. כיום ריבונות היא הרעיון המרכזי שעל השולחן והשאלה היא רק איך מתי ואיפה"

משה סוויל
מ"מ ראש מועצת גוש עציון לשעבר

"בהיעדר ריבונות תושבי יו"ש אמנם מצביעים לכנסת אבל לא מקבלים את הזכויות של כל תושב... בסופו של יום הריבון הוא אלוף הפיקוד ולא ראש הרשות המקומית. חוקים רבים והגנות רבות אינם חלים על תושבי יו"ש. המערכת נמצאת בכאוס."

יוסי דגן
ראש מועצת שומרון

"ריבונות לא רק תחזק את הביטחון ותמנע מדינה פלשתינית, אלא גם תחזק את הכלכלה, תוריד את מחירי הדיוור ותעודד עלייה. כשאנחנו בני ערובה לתפיסות הזויות שמונעות בנייה ביו"ש אנחנו פוגעים גם בציונות וגם בכלכלה."

אבי רואה
יו"ר מועצת יש"ע ראש מועצת בנימין

"אנחנו כבר בשנה החמישים לנו" כחותנו ביו"ש. זה רגע היסטורי לעם ישראל. וקראתם דרור בשנת היובל. זה רגע היסטורי למנהיגות לקבל החלטות אמיצות."

עמנואל שילה
עורך העיתון בשבע

"חושש שבמקום 'מעלה אדומים' תחילה נקבל 'מעלה אדומים סטופ' ולכן עלינו ללכת בגדול, על המקסימום האפשרי. הליכה בצעדים קטנים לא מתאימה למציאות הבינלאומית. יש סיבות לחשוש לתגובה קשה מצד הערבים והעולם שלא ירכו תגובה בעקבות החלקיות של המהלך. אם אנחנו עלולים לספוג גינויים וסנקציות כדאי שזה יבוא לפחות כתגובה לצעד שיסכל את חזון המדינה הפלשתינית."

יעל אליצור
אלמנתו של אורי אליצור ז"ל

"כשאורי דיבר על הריבונות הוא הותקף מימין ומשמאל. חשבו שזה מופרך, אבל לו הדבר היה ברור. זה לא היה הדבר היחיד שהוא חזה לפני שהם קרו, פשוט משום שהוא היה חכם. כשהוא חלה והיה ברור שלא נותר עוד זמן רב, שאלתי אותו מה היית רוצה שנעשה, והוא אמר 'נשארה לי משימה אחת בחיי - להכניס את רעיון הריבון נות אל הקונצנזוס'. מאז באורח כמעט ניסי זה הפך לאופציה שכולם מדברים עליה."

פרופ' אבי דיסקין
חוקר מדעי המדינה אוני' העברית

"יש להיזהר מצעדים חד צדדיים שיהוו לחץ על הפלשתינים ויכו על הבסיס המעורער של ישראל בעולם שעלול לכפות עלינו הסדר לא רצוי."

קרולין גליק
סגן עורך ג'רוזלם פוסט

"צריך להכניס את הצעת חוק מעלה אדומים לבידועם ולהחליף אותה בחוק להחלת ריבונות על כלל שטחי C. אנחנו לא יודעים מה יהיה לאחר ה'תחילה' ולכן צריך לפעול בשלב הראשון בגדול יותר."

ד"ר יועז הנדל
סופר ופובליציסט

"עלינו להגדיר לעצמנו את אזורי קונצנזוס, ועל האזורים הללו לעבוד במגמת החלת ריבונות - גושי ההתיישבות ובקעת הירדן. על האזורי רים הללו ניתן לייצר קונצנזוס לאומי ולהסביר למה אנו רוצים וצריכים להיות שם."

ח"כ ציפי חוטובלי
סגן שר החוץ

"בשנים בהן אמרנו לעולם שנוכל לפתור את העניין בפשרה, כי אנחנו עם רודף שלום, לא עסקנו במאבק על הצדק הישראלי, ומי שלא מאמין בזכותו להתנחל בשילה, עלי ובית אל אין לו מה לחפש בתל אביב, הרצליה וראשון לציון."

יפעת ארליך
סופרת ועיתונאית

במלאת יובל להתיישבות הגיע עת ריבונות. הגיע הזמן לומר שלנו את ארץ אבותינו. לא עוד 'שב ואל תעשה'. המחנה הציוני לאומי מציג את חזון הריבונות כפתרון המבקש לשנות את המציאות ולא רק להיגרר אחריה."

נועם ארנון
דובר היישוב היהודי חברון

"שנת היובל היא הזמן המתאים לא' חריות. ריבונות היא אחריות. לא נכפה אורחות, אבל זכויות אדם, בריאות וכו', את כל אלה ניתן. זו הגישה המ' ציאותית היחידה. השמאל טעה והט' עה באוסלו שהיה עוול מוסרי ולאומי."

אנט חסכיה
פעילה חברתית

"גם אני נגד מדינה פלשתינית. אני לא רוצה שיחסלו את המדינה שלי. אני לא שוכחת את אוסלו ואת הפיגור' עים של אוסלו. אני כעריבייה משלמת, כשלא רוצים להשכיר לי דירה, על פי' גועים שאחרים עשו ... דווקא הימניים והמתנחלים הם שפתחו לי את הבית ולא השמאל ... ממשלות ישראל הן שנתנו לנו את הדגל הפלשתיני, אבל כבר כילדה שאלתי את עצמי למה שאלך עם דגל שהוא לא שלי. אני יש' ראלית והדגל שלי הוא דגל כחול לבן"

אשראף ג'עברי
איש עסקים ומוכתר בחמולת ג'עברי חברון

באנו לכנס הריבונות הישראלית בגדה המערבית. אנחנו רוצים קודם כל לחיות כולנו בשלום בביטחון ביציבות...שלום אמרתי. לא סתם כמו עם המושחתים ברשות הפלשתינית! איפה הכסף שהם קיבלו? כל הדולרים מאירופה? מאמרי' קה? בית חולים אחד לא בנו בשטחים. בית ספר אחד לא בנו בשטחים. למה אתם מחכים? אנחנו לא נגד החלת הריבונות הישראלית בגדה המערבית...אנחנו צרי' כים ראש ממשלה חזק כמו מנחם בגין... אני קראו לכם לקרא לראש הממשלה בנימין נתניהו שיהיה ראש ממשלה חזק.

ד"ר דרון אידר
הוגה דעות ופובליציסט

"אל תשתמשו במילה סיפוח, מילה ששורשה הוא ספחת, מחלה. דברו על ריבונות. אנחנו בעלי הבית פה ... רוב הציבור תומך בחלוציות ובהתיישבות אבל לא ניתן לכפות על העם מהלך שעלול לגרום תגובות הפוכות. דרושות סבלנות ואמונה, הליך של בנייה והרחבת ההתיישבות. לא הכול בבת אחת."

ג'ונתן אלחורי
דובר פורום גיוס העדה הנוצרית

"כבן למשפחת קצין צד"ל אני יכול לומר שכאשר ישראל הייתה בשטח הלבנוני החיים שלנו שגשגו, קמו בתי חולים מהשורה הראשונה ובתי ספר מוצלחים. החיים שלנו היו שווים תחת חסותה של ישראל. מה שקרה לאחר מכן הוא שכל מה שישראל בנתה נהרס בידי חיזבאללה. כיום אני אזרח ישראלי שווה זכויות והמסקנה שלי היא שמזל שהגענו לישראל ואנחנו תחת חסותה. יש לנו אפשרות לומר את שעל ליבנו מבלי להיות נרדפים כמו בארצות ערב שם רודפים את אחיי הנוצרים."

המושל לשעבר מייק האקבי

"יש לי הכבוד לעודד אתכם במא' מצים להגברת הקריאה לריבונות על אדמות יהודה ושומרון שהן אדמות הילידים היהודים מאז ומקדם ... אני מאחל לכם את האומץ להיות נועזים ולעשות את הדרוש להגנת מולדתכם. זו לא ארץ שכבשתם. זו ארץ ששייכת לכם."

הסנטור אלן קלמונט
דרום קרולינה

השפה אומרת שזה בלתי אפשרי שיהודי יהיה כובש בארץ יהודה. אין תפקידה של ארה"ב להכתיב מדיניות לישראל. על ישראל לקיים דיון לאומי כדי לקבוע היכן תהיה הריבונות שלה" (ביטל את סעיף שתי המדינות מה' מצע הרפובליקני)

שלום ירושלמי
עיתונאי

"ריבונות תביא לכאוס, לקריסה כל' כלית וחברתית של ישראל. דמיינו מה יקרה אם ערביי ירושלים יציגו מועמד מטעמם לראשות העירייה. הוא ינצח כל מועמד יהודי. זה מה שיקרה במ' ציאות שאליה אתם מובילים את המ' דינה כולה."

פרופ' אריה אלדד
ח"כ לשעבר

"כאשר שואל אותנו השייח ג'עברי איפה הייתם חמישים שנה, אני אומר 'מצאת מקום חרפתי', כי אם גם בגין וגם שמיר המנהיגים האידיאולוגים של הימין, אם גם הם לא החילו ריבונות זו נקודת חרפתנו ... המניפולציה שבה השמאל מפחיד אותנו בדמוגרפיה נשחקה. אנחנו כבר לא מפחדים מד' מוגרפיה."

גם בשמאל מחלחלת התובנה: שתי מדינות לא יהיו.

הסופר א.ב. יהושע תובע מחבריו לשמאל לרענן את מחשבותיהם המדיניות ולהתחיל לחשוב על תכניות אחרות מעבר לרעיון שתי המדינות שהפך בלתי ישימים. רעיון הפדרציות הוא אחד הרעיונות שהוא מציג בפני עמיתיו המתקשים לעכל. שוחחנו עם מוביל תנועת הפדרציה, עמנואל שחף, על הרעיון.

דומה לזה האמריקאי - הבית התחתון הוא של הנבחרים והבית העליון יכלול שני נציגים שיישלחו מכל קנטון ללא קשר לגודלו.

אם הרעיון נראה מעט מורכב ומסובך לעין ישראלית, שחף מזכיר כי כארבעים אחוזים מאוכלוסיית העולם חיה במתווה שלטוני כזה של פדרציות. קיימים הבדלים כאלה ואחרים בין פדרציה לפדרציה אך העיקרון הכללי דומה.

יישומה של תכנית מעין זו רצוי שיעשה בשיתוף והסכמה של ערביי יהודה ושומרון, אך לדבריו ניתן ליישם מהלך שכזה גם באופן חד צדדי וללא הסכמתם, אם כי הוא עצמו סבור שהפיתוי לקדם מהלך שכזה ללא הסכמה יהיה בעוכריו של השלטון ורצוי לשאוף לייצר הסכמה שכזו. לדבריו תקופה זו היא תקופה טובה מאוד לקידום מהלך בשל חולשתה של הרשות הפלשתינית.

ומה לגבי העולם? האם הוא יקבל מהלך שכזה בהבנה והסכמה? להערכתו של שחף מאחר ומדובר ברעיון המעניק יחס שוויוני לערביי יו"ש ומשפר באופן משמעותי את מצבם ומעמדם תמטעט ממילא העילה להתנגדות בינלאומית.

אבל עוד לפני שמגיעים אל העולם ופורסים בפניו תכנית מסוג זה על שחף ואנשיו לכתת רגליהם בקרב גורמים אישיים וארגונים ישראליים ולנסות לחולל את המפנה אצלם, וכאן ממש כמו במקרה א.ב. יהושע, מגלה שחף שהקביעון המחשבתי בשמאל מונע הקשבה ובחינת המציאות מחדש. "במפלגות הש"מאל עדיין נעולים על פתרון שתי המדינות, וזה הקושי הגדול שלנו. הגיע הזמן שבמפלגת העבודה תהיה גם מחשבה אלטרנטיבית, אבל זה עדיין לא קורה. לעומת זאת בימין ובמרכז אני פוגש אנשים נגישים יותר לרעיון ורבים ששומעים את הרעיון לפרטיו מגיבים בחיוב

"לא יתכן לדבר על שתי מדינות כאשר הפתרון הזה נעשה יותר ויותר קשה ובעייתי. אחרי חמישים שנה הוא נעשה עוד יותר קשה בגלל מה שקורה בשטח, בהתנחלויות ובירושלים עצמה"

שחף שחבר לחברו אריה האס, הוגה ירוש' למי שהחליט לחשוב "מחוץ לקופסה המדינית" ולבחון אלטרנטיבות לחזון השמאל של הקמת מדינה ערבית נוספת בלב הארץ, מספר ומסביר בראיון ל"ריבונות": "אחת הבעיות העיקריות שהפכה את גישת שתי המדינות לבלתי רלוונטית היא העובדה שאין לה תמיכה בציבור, או כי לא רואים התממשות אפשרית או סכנה ביטחונית או בעקבות טראומת גוש קטיף. לקידום רעיון מדיני דרושה תמיכה גם בימין וגם בשמאל, וזה לא יהיה לנסיגה רבת".

החלת ריבונות ישראלית על השטח וחלוקה מחודשת לפדרציות

את רעיון הפדרציות שואבים שחף והאס מכמה עשרות מדינות ברחבי העולם המתנהלות במשטר המחלק את המדינה לפדרציות בעלות מאפיינים ייחודיים התואמים את האוכלוסייה החיה בהם, וכולן כפופות למשטר מדיני אחד.

את תכניתו הוא מתמצת: "מדובר על החלת החוק הישראלי על יהודה ושומרון, רפורמה של הממשל בכל השטח שיחלק את ישראל לשלושים קנטונים אוטונומיים, עשרים עם רוב יהודי ועשרה עם רוב לא יהודי. מדובר במאזן דמוגרפי דומה לזה הקיים כיום. כל התושבים המעוניינים בכך יאזרחו וחוקה פדרלית שתכתב תשמור על זכויותיהם של כלל האזרחים והשוויון ביניהם, כאשר לכל קנטון תהיה חוקה פנימית וממשל מקומי שייבחר על ידי התושבים. בכנסת יהיו שני בתים במתווה

אמר בראיון לרזי ברקאי בגלי צה"ל וקבע כי "אחרי חמישים שנה הוא נעשה עוד יותר קשה בגלל מה שקורה בשטח, בהתנחלויות ובירושלים עצמה". לדבריו "הפתרון נעשה בלתי אפשרי, א' בגלל ההתנחלויות העצומות שמי חייבות היום לפנות 450 אלף איש, שזה הזוי לגמרי, וב' בגלל חלוקת ירושלים שנעשה בלתי אפשרי להעמיד בתוכה גבול בין לאומי".

לטעמו של הסופר מרקם החיים שנוצר בירושלים מאז מלחמת ששת הימים מהווה מעין מעבדה המוכיחה כי ניתן לחיות בדו קיום. "בירושלים יש היום הרבה מרחבים משותפים ליהודים וערבים וזה דבר חיובי מאוד".

"בואו נחשוב מחשבות אחרות. לא להיות סגורים"

את משנתו החדשה פורס א.ב. יהושע בפני ראשי השמאל, ובין השאר אמר את הדברים גם בכנס שקיימה הנהלת מרץ לזכרו של יו"ר התנועה המנוח יוסי שריד. בנאומו שם אמר: "אנחנו נמצאים בתוך מזרח ירושלים וגושי ההתנחלויות כבר הפכו לחלק ממשורה. אין דבר מקומם או מתועב מהאמירה על הפלסטינים 'שיעופו לנו מהעיניים'. הם לא יעופו. האח של הפלסטיני שאתה יורה בו בשטחים עובד בהתנחלות והבן-דוד הישראלי שלו לוקח דג"מ מת דם מדודה שלך בבלינסון. והנהגה המחבל יורה בו הוא רופא שמטפל עכשיו בבן-דוד שלך. אנחנו משולבים זה בזה אם נרצה ולא נרצה. אנחנו צריכים דיאלוג עם המתנחלים המתונים שרוצים בשלום, ועם הפלסטינים. בואו נחשוב מחשבות אחרות. לא להיות סגורים בתוך המחשבה כמה אנחנו צודקים ונכונים".

עוד טען כי "אנחנו לא יכולים להישאר כל הזמן בקיפאון המחשבתי הזה (של שתי המדינות). הייתי בכנס של תנועת הפדרציה בירושלים וראיתי איך אנשים מדברים לעומק ובצורה מעשית ומדסקסים את הפרטים. צריך לדבר על התוכנית הזאת, שלפחות תהיה במ"גירה".

הדברים זכו לביקורת חריפה מצידה של יו"ר מרצ, חברת הכנסת זהבה גלאון, אולם היה בהם די לגרום לנו לפנות ליו"ר המשותף של תנועת הפדרציה, עמנואל שחף, לשעבר בכיר במוסד, ולבקש מעט יותר פרטים על התנועה ורעיונותיה המאתגרים את השמאל הישראלי ותובעים ממנו חשיבה מחודשת על רעיונותיו המדיניים שהוכחו כבלתי ישימים.

א.ב. יהושע. צילום: לע"מ

העמדות שמציג בשבועות האחרונים הסופר א.ב. יהושע הפוכים לבקיע מרכזי בתפיסת השמאל הרואה בעקשנות כחזון בלעדי את חלוקת הארץ והקמת מדינה פלשתינית.

הסופר שבמשך עשרות שנים היה ממובילי רעיון שתי המדינות שב וטוען באירועים שונים כי המציאות בה למעלה מארבע מאות אלף מתישבים מתגוררים ברחבי יהודה ושומרון, והעובדה שלא ניתן לייצר הפרדה של ממש בליבה של ירושלים מסלקות למעשה מעל סדר היום המדיני את רעיון שתי המדינות. הסופר קורא שוב ושוב לחבריו בשמאל הישראלי להתפכח ולחדול מהשיח המשיחי אודות שתי המדינות ולחפש אלטרנטיבות חלופיות. בין ההצעות שהעלה הסופר באחרונה עלה גם רעיון החלת הריבונות על שטחי C ומתן מעמד תושבות לעשרות אלפי הערבים המתגוררים בשטחים אלה. בכך, טוען יהושע, יוטב לפחות מצבם ומעמדם של ערבים אלו והשפעתם הדמוגרפית על אופייה של המדינה יהיה מוערי ומבוטל.

"לא יתכן לדבר על שתי מדינות כאשר הפתרון הזה נעשה יותר ויותר קשה ובעייתי",

"אנחנו לא יכולים להישאר כל הזמן בקיפאון המחשבתי הזה (של שתי המדינות)"

'ריבונות ישראל צריכה להיות בכל אחר ואחר בציון'

ראובן ריבלין, נשיא המדינה מביע את אמונתו האידאולוגית בחזון הריבונות, אך קובע כי המהלך חייב להתבצע תוך מתן יחס שוויוני לכלל האוכלוסייה בשטחה הריבוני של ישראל.

עמונאל שחף. צילום: ראובן קפוצ'ינסקי

הנשיא רובי ריבלין. צילום: לע"מ

"היום הנושא עולה בכל עוצמתו. אנחנו צריכים למצוא דרך מדינית כיצד לחיות עם תושבי ארץ ישראל האחרים. אם זה יהיה קונפדרציה או מדינה אחת, בכך הדמוקרטיה הישראלית תחליט, כנסת ישראל"

אין אפשרות היום שנתעלם מהשאלה האם מב-קשת ישראל לספח את שטחי יהודה ושומרון. להתיישב בגושים, גוש שומרון, גוש יהודה, גוש בנימיין, גוש הבקעה, שכולם גוש אחד, כולם ארץ ישראל. אבל אנו ניצבים לפני הרגע שבו צריך לק-בוע ולהבין שהחוק הבינלאומי חל גם עלינו, וכתור-צאה מכך אנחנו צריכים להכריע לגבי החלת החוק הישראלי".

"אני שב ואומר ובמיוחד לעצמי, אני שמאמין שציון כולה שלנו. אני סבור שהריבונות של מדינת ישראל צריכה להיות בכל אחר ואחר על כל המש-תמע מכך. וריבונות החלה על השטח מעניקה או-רחות לכל היושב בשטח. אין הנחות. אין דין אחד לישראלי ודין אחד ללא ישראלי. כשאני אומר שאמונתי איתנה בציון כולה שלנו, לכך בדיוק כוונתי. הריבונות של מדינת ישראל צריכה להת-קיים בציון כולה, לכל תושביה. באותו תא שטח לא יכול להיות דין אחד לישראלי ודין אחד ללא ישראלי. לכולם דין אחד."

שאלת הריבונות ולהשתמש לשם כך בכלים העו-מידים לרשותנו ואחר כך לחוקק חוקים. אבל הדבר חייב להיות ברור שאם החלטנו ריבונות החוק יחול בשווה".

בהתייחסו להתחזקות קמפיין הריבונות בשיח הישראלי אמר: "היום הנושא עולה בכל עוצמתו. אנחנו צריכים למצוא דרך מדינית כיצד לחיות עם תושבי ארץ ישראל האחרים. אם זה יהיה קונפד-רציה או מדינה אחת, בכך הדמוקרטיה הישראלית תחליט, כנסת ישראל. מה שברור שכדי להוכיח שאין סתירה בין מדינה יהודית ודמוקרטית, ובעו-לם יש המפקקים בכך, עלינו לומר להם באופן הברור ביותר כי אין סתירה בין מדינה יהודית ודי-מוקרטית".

לדבריו הדרך להבהרת עיקרון זה היא הפנ-מת עיקרון השוויון ביחס כלפי כלל האוכלוסייה בשטח הריבוני ישראלי: "כשאנו מסתכלים על השאלה הכללית, כל שאלת ההתיישבות בארץ ישראל היא שאלה שהיום מחייבת תשומת לב.

בנאומו בכנס ירושלים האחרון התייחס גם נשיא המדינה, ראובן רי-בלין, לחזון הריבונות, הביע בו תמי-כה עקרונית אך בהתאם לתפיסתו האידאולוגית ארוכת השנים הדגיש את החובה להתמודד עם סוגיית היחס השוויוני לכלל אזרחי המדינה ביום שאחרי הריבונות.

"חלמנו אלפיים שנה לחזור לארץ, ומעולם לא היה מצב שבו העם היהודי כינס למעלה משישה מיליון יהודים בארצו. ראשית צמיחת גאולתנו שהתחילה בעשרות אלפים ומאות אלפים הפכה למדינה של מיליונים. גם הציונות הפוליטית וגם הציונות המאמינה האמינו שחזרת העם לארצו תלויה ביכולתו של העם להתבסס בקרקע. בכל מקום האתגר היה שונה. בירושלים זה היה הישוב הישן שהבין לאחר ארבעים שנה שחזר לארצו שצריך לבנות את השכונות שמחוץ לחומות. כך גם הציונות הפוליטית שהבינה שמבלי להתיישב בעמק, בהר, בנגב ובגליל, לא נוכל לקיים תשתית לאומית שתהווה את הבסיס לקיום לאומי עצמאי. אט אט, צעד אחר צעד, בנינו ריבונות שהיא לא רק הגדרה אלא הלכה למעשה".

הנשיא המשיך והתייחס בדבריו גם למהלכים המדיניים והפוליטיים המחזקים צעד אחר צעד לאורך השנים את ריבונותה של מדינת ישראל על ארץ ישראל: "לאורך השנים מדינת ישראל ידעה לנקוט בשום שכל ודעת ובאחריות, ולה-חיל את ריבונותה. במזרחה של ירושלים, הוחלה הריבונות הישראלית מכוח סעיף 11 ב' של פקודת סדרי השלטון והמשפט. אחר כך בממשלת בגין ב-1980, חוקק חוק ירושלים בירת ישראל. וב-1981, חוקק חוק רמת הגולן. החוקים האלו החילו ריבונות, ומתוך כך נקבעו חוקים שונים שהסדירו את אותם דברים שהיו צריכים הסדרה".

"בכל מקום שבו הוחלה הריבונות הרי שהיא חלה במידה שווה על כל תושבי אותו מקום. היש-ראלים ואלה שלא היו ישראלים. היא העניקה להם תושבות והחילה על כולם את החוק הישראלי", אמר ריבלין וקבע כי "בכל מה שקשור לדילמה ולקונפליקט שלנו כמדינה יהודית ודמוקרטית, לא נוכל להחיל על שטח חוק שמשנה כללים מבלי שנחליט קודם כל שהשטח הזה הוא בריבונותנו. אנו חייבים להחליט קודם כל מה עמדתנו לגבי

ושואלים איך לא חשבנו על זה עד עכ-שיו".

בין לבין הוא מגלה כי ישנם כמה חברי כנסת עימם שוחח שבירכו על קידום הרעיון "אבל הם לא מוכנים להוציא את האף החוצה כי זה יהיה בעייתי עבורם". שאלה מתבקשת ונדרשת היא כיצד מתקבל רעיון שכזה בצד שמנגד. ובכן, שחף עצמו הופתע לגלות בשיחות שקיים עם בכירים לשעבר ברשות הפל-שתינית כי בניגוד למה שחשב יש אצלם נכונות לוותר על המונח 'מדינה' ובלבד שיקבלו שוויון מלא.

ומה לגבי עזה? היא לא נכללת בתכנית, מבהיר שחף, בשל החשש מההשלכות הדמוגרפיות ובשל שלטון החמאס הקיים שם ומונע כל שיח מדיני. מנגד הוא מעיר ומציין כי בעתיד ניתן יהיה להפוך את עזה לקונפדרציה, כלומר ישות מדינית עצמאית בעלת קשרים מיוחדים עם יש-ראל.

את מרכולתו הרעיונית משווק שחף בפורומים שונים. לפי שעה הוא יכול למנות בין האישים התומכים את ראש מועצת בקעת הירדן דוד אלחיאני, האלוף במיל גרשון הכהן ואחרים, אולם לטעמו חשיבות מרכזית יש בעצם קיומו של השיח סביב הרעיון, שיח שיקל על פוליטיקאים בעתיד להביע עמדות ברור זו, וכן, יש בהחלט סיכוי שתראו את הת-נועה שלו מתמודדת בעתיד גם על מקום בכנסת ישראל לקידום הרעיון.

"במפלגות השמאל עדיין נעולים על פתרון שתי המדינות, וזה הקושי הגדול שלנו. הגיע הזמן שבמפלגת העבודה תהיה גם מחשבה אלטרנטיבית, אבל זה עדיין לא קורה"

"אט אט, צעד אחר צעד, בנינו ריבונות שהיא לא רק הגדרה אלא הלכה למעשה"

כשמוסר, תנ"ך ומדיניות נפגשים

האדמה הזו של ערבים? למה? כי הם קיבלו אותה מהתורכים? וכי היא של התורכים? גזלנים קיבלו מגזלנים. זה לא הופך את הארץ לשלהם. בגלל שגורשנו בכוח איבדנו את זכויותינו על הארץ? // הרב שלמה אבינר בראיון.

מלחמת עולם שנייה. צ'מברליין חזר במטוס, נופף צ'רצ'יל 'I brought you Peace'. בנייר ואמר 'you brought a piece of paper', אמר לו "וכולם יודעים איך הסתיים העניין

"לפעמים באים אליי עיתונאים מחו"ל ושואלים אם אהיה מוכן לוותר על חלקי הארץ בשביל שלום. מאחר שאני יודע שאני צריך לתמצת את התשובה כדי שלא יערכו ויחטכו אותה אני עונה במילה אחת. אם הוא בלגי אני מזכיר לו את וולו-ניס, אם הוא צרפתי אני אומר לו 'אלזאס', אזור בין גרמניה לצרפת שעליו יש מחלוקת וצרפת לחמה עליו מלחמת חורמה, אם הוא ספרדי אני מזכיר את הבסקים וכו'. איפה שמענו שיש מדינה שנותנת חלק מארצה למיעוטים? מדינה יודעת שזה שלה והיא לא מוותרת על מילימטר אחד, אבל אצלנו מבולבלים. הרב צבי יהודה כתב מאמר שבו טען שבעקבות השואה איבדנו את הביטחון העצמי והלאומי שלנו לקבוע שזה שלנו".

מוסיף הרב אבינר דוגמה מהעבר ההיסטורי: "הגרמנים רצו את דנציג שבפולניה כי היו שם גרמנים רבים. הפולנים התנגדו ונאבקו על דנציג. היה רב מיישבת נובהרדוק שאמר שמהעמידה הפולנית מול הגרמנים הוא למד מוסר - ראש ממשלת פולניה אמר אז שעל דנציג נצא למלחמה, מה שהגרמנים דורשים את דנציג אבל הם רוצים את וורשה ורק מתחילים עם דנציג. לכן נילחם על וורשה בדנציג. אם לא ניתן את דנציג הם ייצאו למלחמה, אבל הם לא רוצים את דנציג. הם רוצים את וורשה. הם רוצים להתחיל לקחת לנו את וורשה על ידי דנציג ולכן נילחם על וורשה בדנציג. אותו רב למד מכך שיעור מוסר, שכאשר היצר הרע מבקש דבר קטן נילחם בו כי המטרה האמתית שלו היא דבר גדול".

לנסות לשכנע את העולם כשאתה עצמך לא משוכנע...

בדבריו של הרב אבינר נכרכים טיעוני מדיניות והבטחה אלוהית אלה באלה, ולמי שסבור שהטיעונים עונים התנ"כיים רלוונטיים רק לשומרי המסורת מזכיר הרב "העם ברובו מאמין בה' ומאמין באמור בתורה. האתאיסטים הם מועטים, וגם הם מכבדים את התנ"ך".

ועם זאת ללא אמונה ונכונות להציג אותה ללא פשרות הדברים עשויים להיות יגיעים. הרב אבינר מזכיר מפגש עם ראש הממשלה המנוח יצחק שמיר בתקופת ההסכמים עם מצרים. הרב חנן

"איפה שמענו שיש מדינה שנותנת חלק מארצה למיעוטים? מדינה יודעת שזה שלה והיא לא מוותרת על מילימטר אחד, אבל אצלנו מבולבלים"

הרב שלמה אבינר. צילום: לע"מ

בדבריו דחה הרב גם את הטענות העולה שוב ושוב אודות הדורות הרבים בהם חיים ערביי יהודה ושומרון על אדמתם. "טענתם שהם יושבים כאן כבר זמן רב היא טענה שקרית, כפי שהוכח כבר בספר 'מאז ומקדם', אבל גם אם הם באמת היו יושבים כאן זמן רב זה היה עומד בגדר המשפטי של 'חזקה שאין עמה טענה'. לכל היותר הם יצרכו לשלם שכירות על תקופה ארוכה יותר...".

"מצוות ישוב הארץ מתחלקת לשלושה חלקים - מגורים בארץ, יישוב הארץ וריבונות על הארץ שהיא הביטוי לירושת הארץ, מלחמת שחרור כדי שהארץ תהיה בריבונותנו. זו הבחינה הדתית", מסכם הרב ועובר להיבט הלאומי:

מבחינה לאומית אין בהיסטוריה העולמית תקדים לכך שעם מוותר על חלקים מארצו, למעט מקרה אחד - צ'כוסלובקיה. הגרמנים דרשו או חלק מצ'כוסלובקיה, את אזור הסודטים שבו היו אז למעלה מחצי מיליון גרמנים. כינסו ועידה בינלאומית שבה היו גרמנים רשעים, איטלקים שעזרו להם להרשיע, אנגלים פחדנים וצרפתים שעזרו להם לפחד. לחצו על צ'כוסלובקיה ואיימו שאם לא תיתן את חבל הסודטים עלולה להתפתח

מה לנו בארץ זו נשיב להם שהקב"ה הוא שברא את הארץ וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, אך לכך מוסיף הרב: "לכאורה מה אכפת להם לגויים מה כתב רש"י הראשון בתורה? אבל זה לא נכון. אכפת להם. יעקב הרצוג, בנו של הרב הרצוג, אחיו של הנשיא חיים הרצוג שהיה מדינאי ומשפטן שעמד בקשרים דיפלומטיים עם נציגים מהעולם (בין השאר היה יועץ מדיני לבן גוריון, אחראי על הקשרים עם הוותיקן, שגריר ישראל בקנדה וציר ישראל בווינגטון ותפקידים נוספים), נשאל על כך והוא השיב שאכן, אכפת לאומות מאותו רש"י. הם אמנם לא למדו רש"י אבל מהטעון אכפת להם. אין להם מענה לכך".

גורשנו בידי הרומאים אבל זה לא מפחית מזכויותינו כאן

וישנו גם הטענות המוסרי, "אי אפשר לגנוב מאדם את מה ששייך לו. היינו פה. אמנם הרו-מאים גירשו אותנו אבל זה לא מפחית משייכותה של הארץ לנו. לפעמים אדם עוזב את שלו ומוותר, אבל אנחנו מעולם לא וויתרנו, התפללנו 'ותחזינה' בכל יום ויום, ובינתיים הארץ עברה מרומאים לאחרים ומאחרים לאחרים. האם בגלל שהיא עברה מגולן לגולן היא אינה שלנו?", שואל הרב אבינר וממשיך: "אם יש מי שקנה כאן אדמה לא ניקח לו אותה, למרות שלמעשה, ממי הוא קנה אותה? מגזלנים. לא מבר כוכבא ולא מיהודה המכבי. אם יש לו קושאן שמכרנו לו הרי שזה שלו, אבל כעת טענתו שהוא קנה אינה משמעותית. איך היא הפכה להיות שלו? אם נסעתי מביתי לתקופה ומישהו התיישב בגינה שלי היא שלו? ולמרות זאת אומר הרב קוק שלפנים משורת הדין אנחנו מוכנים לשלם על שדה כפי שאברהם אבינו שילם על מערת המכפלה, יעקב אבינו על שכם ודוד המלך על הר הבית, למרות שהם שלנו. כל זה כדי שלא יגידו שאנחנו גזלנים, אבל התשלום הזה הוא לפני משורת הדין".

הרב אבינר מחדד ומדגיש את הנקודה על היבטיה האקטואליים: "איך פתאום מגרון היא של ערבים? כי מלך ירדן נתן? ואיך זה שייך למלך ירדן? הוא קנה אותה מאתנו? לא. הוא קיבל אותה מהבריטים, אבל היא של הבריטים או של הטורקים? לא. היא שלנו. התיישבו כאן גויים ללא רשותנו ובהיעדרנו. זה לא שלהם מהבחינה המוסרית, ולכן כל הנכונות שלנו לשלם להם על האדמה היא אך ורק לפני משורת הדין".

נוצצים כוכבי ליל במצמוץ וזורעים את אורם הרעוד על העיר השוקטת אל-קודס שהנה בה המלך דאוד.

ומשם הם צופים ורואים את העיר אל-חליל ממרחק, עיר קברו של האב איברהים, איברהים שהוליד את איסחק.

ומשם קו אורם השנון אץ לצבוע בזוהב אורו את מימי הנהר אל-אורדון שיעקוב במקלו עברו.

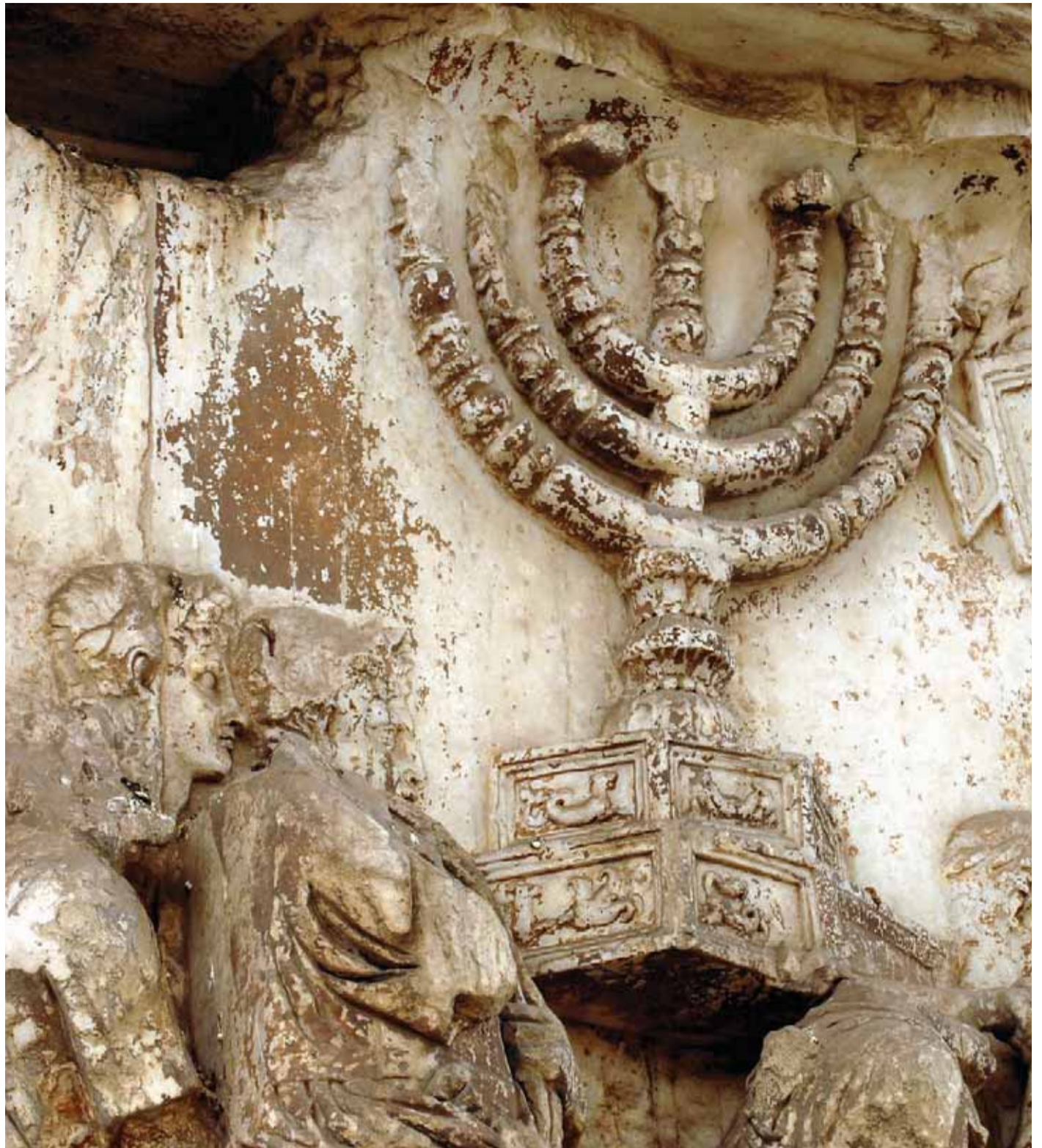
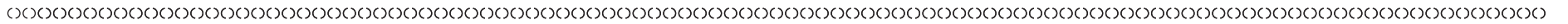
לילה צח. ברמיזה אוורירית נוצצים כוכבי ליל כחוק על הריה של ארץ ערבית. אשר מוסה ראה מרחוק.

את שורותיו הציניות של השיר הזה, אותו כתב נתן אלתרמן בתגובה להצהרות מהעולם הערבי אודות הקשר הערבי לארץ יש-ראל, מצטט הרב שלמה אבינר במהלך השיחה אתו ואף מקפיד לצייד אותי לדרך עם שורותיו המודפסות של השיר הלעגני והחד.

השיחה עם הרב אבינר, ראש ישיבת 'עטרת ירושלים' ורב הישוב בית אל, אודות חובת הריבונות על ארץ ישראל מתובלת בציטטות, סיפורים אישיים והיסטוריים לצד קביעות תורניות הלכתיות מוסריות ומדיניות. כך הקפיד גם הרב צבי יהודה קוק זצ"ל להתייחס לסוגיה, במורכבות של מוסר, מדינאות ועוגן תורני רוחני, מציין הרב אבינר:

"הארץ שייכת לנו מארבע בחינות - אלוהית, דתית, מוסרית ולאומית. מדובר בארבעה ממדים השלובים זה בזה", אומר הרב ופותח בפן הראשון, הפן האלוקי והפשוט: "ריבוננו של עולם נתן לנו את הארץ הזו 'לך נתתי את הארץ הזו'. אין לנו עסק עם יפנים או סינים שאינם מאמינים בתורה, אלא עם כמיליארד וחצי מוסלמים ושני מיליארד נוצרים, אלה ואלה מאמינים בתנ"ך שהוא הבסיס ובו כתוב שהארץ הזו שלנו".

כבר כאן מזכיר הרב אבינר את הרש"י הראשון שבתורה, הרש"י בו מבוארת הסיבה לפתיחת התורה בבריאת העולם, שאם ישאלונו הגויים

גורשוני בידי הרומאים אבל זה לא מפחית מזכויותינו כאן. שער טיטוס. צילום: לע"מ

באלסקה. אחד הנוסעים חמד לצון ושאל מה יהיה אם יבוא דוב. המדריך לא חייך ואמר שאם יבוא דב הסתכל לו בעיניים ואמור לו 'Hey Bear, it's my place' (היי דב, זהו המקום שלי). לאחר שהחלו את הדייג התרחיש הזה הוא בדיוק מה שקרה. אפי הסתכל אחורה וראה דב גריזלי ענק במרחק של כמה מטרים ממנו. 'לא הייתה לי ברי' רה, הסתכלתי לו בעיניים ואמרת לי 'Hey Bear, it's my place' הדוב נהם, הסתובב והלך, כך הוא סיפר. חייבים להיות חזקים ונחושים".

וביום שאחרי החלת הריבונות, איזה מעמד נוכל לתת לערבים שמתגוררים כאן?

נאמר להם 'לכם יש פי חמש מאות שטח ב-22 מדינות'. אם יש ערבי שרוצה לחיות פה באופן פרטי, בבקשה, אבל אם הוא עסוק בלהרוג אותנו - לא. אבל אנחנו לא מעזים לומר שזה שלנו. יש להם מדינות משלהם. אם הם רוצים ריבונות שילי-כו למדינה שלהם. מי שרוצה לחיות כמיעוט יוכל לחיות כאן כמיעוט. נוכל לתת להם זכויות אישיות ולא לאומיות".

אני שומע מהדברים התנגדות גם למתן אוטו-נומיה

"בוודאי. גם לא אוטונומיה. מה פתאום אוטו-נומיה? כשהצרפתים יתנו אוטונומיה למיעוטיים שלהם, כשהבלגים יתנו אוטונומיה לפלמים והאמריקאים יתנו אוטונומיה לאינדיאנים נדבר... אלו הבלים".

ואולי אנחנו בשלבי קמעא קמעא ולא צריך למחר להחלת ריבונות?

"אני לא אומר לכבוש עכשיו את עבר הירדן שהיא שלנו, לא לכבוש כעת את לבנון שגם היא שלנו או חלקים מסוריה שהם שלנו, אבל במה שכבר בידינו לא נוכל ללכת אחורה. מעלים בקו-דש ולא נסוגים".

ומה לגבי הצורך להתחשב באומות?

"ברור שצריך להתחשב. אנחנו לא לבד. אבל הפתגם הקדום אומר ש'העושה עצמו שזה הזאב אוכלו'. האמריקאים משתדלים לנהוג כמו ה'דוד סם', לא לכפות. אם הם רואים שהעם היושב בציון נחוש הם מכבדים אותו, אבל אם הם שו-מעים גמגומים הם לוחצים. בכל פעם שהיו כאן עמדות נחושות הם לא לחצו, אבל כשהם מזהים סדקים הם נכנסים לסדקים הללו. אנחנו גורמים לכך. צריך להיות נחוש וחזק".

פורת פגש אז את הרב אבינר ברחוב וביקש ממנו להצטרף אליו למפגש עם שמיר. לאחר הפצרות הלכו השניים "פגשנו את שמיר בחליפה אפור רה ועם מבט אפור בעיניים. הרב חנן פורת דיבר אש ושמיר היה נראה כבוי. בסוף הרב חנן דחק בי שאדבר גם אני. שאלתי את שמיר אם הוא מאמין שהארץ שלנו על פי התנ"ך. הוא אמר שכן. שא-לתי למה הוא לא אומר זאת בקול רם. הוא אמר 'אם אומר זאת בקול רם יצחקו עליי גם בארץ וגם בעולם, אבל על ירושלים אומר להם את זה ונראה מי יעז לדבר...".

"לאחר שנותיו כשגריר בארה"ב סיפר יצחק רבין שבמשך כל התקופה הזו הוא לא הצליח לש-כנע אותם שיהודה ושומרון שלנו. הרב חנן פורת שאל אותו 'אתה משוכנע בכך?', רבין הודה שלא. איך אפשר לשכנע אם אתה עצמך לא משוכנע?'. ויש גם דוגמה ברוח אחרת ממנהיגה שדיברה אחרת. "פעם אמרו האמריקאים לגולדה מאיר 'אם לא תוותרו לא ניתן לכם נשק'. היא ענתה להם 'נחיה ונראה'. פעם סיפרתי על כך בשיעור לנשים ואמרת ש'היא הייתה גבר'. תיקנו אותי 'לא. היא הייתה אישה!'. הן צדקו...". מספר הרב אבינר ומ-תמצת: "חייבים להיות נחושים".

"אפי איתם סיפר בשעתו על טיול דייג שעורך

"אין לנו עסק עם יפנים או סינים שאינם מאמינים בתורה, אלא עם כמיליארד וחצי מוסלמים ושני מיליארד נוצרים, אלה ואלה מאמינים בתנ"ך שהוא הבסיס ובו כתוב שהארץ הזו שלנו"

"ערבי שרוצה לחיות כמיעוט יוכל לחיות כאן כמיעוט. נוכל לתת להם זכויות אישיות ולא לאומיות"

מירושלים רבתי

קרדיט FOTOLIA

בעקביות. אי אפשר לכפות עצמאות על מי שלא רוצה בכך. כעת ניתן לבוא לקהילייה הבינלאומית ולומר שבמשך 25 שנים ישראל ניסתה להציע פתרונות שונים לפלשתינים אבל הם סירבו לכל סוג של פתרון, ולכן הגיעה השעה לומר שהתכנית החדשה היא לא טובה לא לנו, לא למי זרח התיכון וליציבות האזורית ולא לפלשתינים שיקרסו אל תוך עצמם כמו במקרה עזה. מאחר שזה המצב והתכנית שהוצעה עד כה גם סורבה וגם גרועה לכל הצדדים, חשוב לחשוב על תכניות אלטרנטיביות.

כשהיא מדברת על תכניות אלטרנטיביות ארוכות טווח מציצה חוטובלי אל העבר המדיני-פוליטי של ישראל ושם היא מוצאת שגם בימין וגם בשמאל דיברו על זיקה של ערביי יהודה ושומרון לירדן וזיקה של ערביי עזה למצרים "זואלי בטווח הרחוק יכולה עזה להיות תחת חסות מצרית". יש כאן הזדמנות לפתוח את הדברים מעבר לגבולות המצומצמים של דיון ישראלי פלשתיני. בראייה מפוכחת יודעת גם סגנית השר כי הצעה שכזו המדברת על זיקה פלשתינית עתידית לירדן, לא תזכה לתשואות מהעבר המזרחי של הנהר, אך עם זאת היא סבורה כי אם יצטרפו למהלך גם תמריצים אמריקאיים ואם המהלך לא יבוא רק מכיוונה של ישראל, ייתכן שהיחס לתכנית שכזו יהיה אחר לחלוטין. ירדן ומצרים נמצאות בפני שורה של חזיתות מאוד מורכבות, גם הכלכלית, גם איומי הטרור שמולם הן משתפות פעולה עם ישראל ומבינות שהן זקוקות לגב אמריקאי חזק. כאשר זה המצב לארה"ב יש הכוח לפתוח את שיח הסכסוך למבט אזורי רחב יותר. המציאות הנוכחית, מסבירה חוטובלי, אינה טובה בראש ובראשונה לערביי יו"ש עצמם והגיע הזמן שיהיה להם טוב. אני רוצה שיהיה טוב למי

תיאום עם האמריקאים רצוי מאוד אך לא הכרחי

חוטובלי רואה בבחירה בירושלים רבתי כצעד ראשון, ערך מוסף הטמון בכך שירושלים היא ליבו של המאבק, גם בעיני הצד הפלשתיני המזרחי את צעיריו לאינתיפאדות אלימות ולטרור סכינאי בשם הדאגה לירושלים, להר הבית ולאל אקצא. "מאחר שזה המצב, אנחנו צריכים לייצר עיגון של ירושלים תוך הקמת עיריית על שתחזק את ירושלים מוניציפאלית ותרחיב את שטחי הבינוי שלה, כפי שנעשה בערים נוספות ברחבי העולם. בתקופה הזו של חמישים שנה לשחרור העיר חשוב שנתחיל מהסמל, מירושלים רבתי ולא להתחיל לפי שיקול של 'המקום שהישראלים חושבים שהוא ישראלי'. בעיניי זה לא נימוק".

"השלב הבא הוא החלת החוק על ההתיישבות כולה, לא בטווח של שנים. מהלך כזה יכול לקרות עוד בימי הממשלה הזו. חשוב לזכור שממשלות ישראל בעבר ביצעו סיפוחים ללא תיאום עם גורם בינלאומי כלשהו. לוי אשכול לא ביקש תיאום בינלאומי לפני סיפוח ירושלים וכך מנחם בגין לפני סיפוח רמת הגולן. אני סבורה שיהיה חשוב ומועיל מאוד אם נצליח לקבל לתכנית הזו לא רק את הגיבוי של עם ישראל, אלא גם יהיה תיאום עם האמריקאים כשתונח בפניהם תכנית עבודה אזורית שעיקרה מתבסס על כך שההיסטוריה המדינית מלמדת שהפלשתינים לא רוצים מדינה. בדיקת את הנתון הזה במשרד החוץ וגיליתי שאין אף מיעוט בעולם שסירב לקבל עצמאות בגלל גודל הטריטוריה. מיעוט שרוצה עצמאות מוכן לקבל אותה בכל סוג של טריטוריה. הציעו להם אזורות פלשתיניות, אזורות ירדניות ואפילו אזורות יש-ראליות לערביי מזרח ירושלים, אבל הם סרבו לכל

אם למישהו נדמה היה שכהונתה כסגנית שר החוץ וההיכרות עם המורכבות הדיפלומטית והלחצים הבינלאומיים שבהם נתונה ישראל יובילו לשינוי עמדתה או לפחות לעיגול פינות בכל סוגיית חזון הריבונות, הרי שנכונה לו אכזבה. "בין הים והירדן צריכה להיות ריבונות ישראלית. זה העיקרון המנחה", היא קובעת ועם זאת מבינה ופורסת את דרכי הצגתו ויישומו בזירה המדינית של העיקרון הזה.

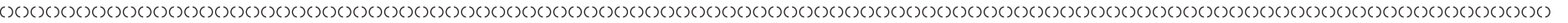
"כשמדובר בהחלטות היסטוריות בסדר גודל שכזה מאוד חשוב שהעם בישראל יעמוד מאחורי מהלך של החלת ריבונות ולא רק שהממשלה, שנבחרה בעקבות המחויבות לעתיד ההתיישבות תוביל לשם. הרצון של העם הוא המפתח לכך, והעם אכן רוצה בכך", היא משוכנעת.

להערכתה, העם בישראל חש שיותר מדיי שנים שאלת עתידם של יהודה ושומרון עומדת תלויה באוויר. והגיעה השעה, דווקא בשנת החמישים למלחמת ששת הימים, נדרשת הכרעה. חוטובלי לא מאריכה בדיבור סביב החזון והיעד הברורים ועוברת אל הפרקטיקה שתוביל ליישום: "אין לי ספק שכמו כל דבר במהלך הציוני, גם את זה צריך לעשות בהדרגה, אבל בהדרגה שיש בה היגיון. אני שומעת את חבריי שמדברים על סיפוח מעלה אדומים אבל בעיניי זה מעט מדי, קטן מדי ובעיקר - אין מאחורי מהלך שכזה עיקרון כלשהו. אם הסיבה לשיח סביב מעלה אדומים היא הקונצנזוס, אז קונצנזוס ישראלי יש גם סביב גוש עציון. המהלך הנדרש, ולשמחתי שותפים לתפיסה הזו גם רבים מחבריי בליכוד, הוא החלת ריבונות על ירושלים רבתי".

ח"כ ציפי חוטובלי. צילום: ישראל ברדוגו

ח"כ ציפי חוטובלי
סגנית שר החוץ
סבורה כי ריבונות במעלה אדומים תהיה מעטה וקטנה מדי. יש להחיל ריבונות על ירושלים רבתי ולהתקדם אל הריבונות שתעשה טוב גם לערביי יו"ש.

לריבונות המלאה

"ירדן ומצרים נמצאות בפני שורה של חזיתות מאוד מורכבות. גם כלכלית, גם איומי טרור שמולם הן משתפות פעולה עם ישראל ומבינות שהן זקוקות לגב אמריקאי חזק. כאשר זה המצב, לארה"ב יש הכוח לפתוח את שיח הסכסוך למבט אזורי רחב יותר"

"הצעות מסוג נאום בר אילן זכו לסירוב פלשתיני אלים, ולמעשה המציאות הנוכחית הופכת את ישראל לבת ערובה בידי הפלשתינים, ואת הפלשתינים לקורבנות של הסיפור הטראגי של עצמם"

"לעת הזאת האחריות שלנו היא להציג חזון פוזיטיבי שמדבר על מציאות חדשה לגבי היחס שלנו לארץ ישראל, לא רק לדבר על אחיזה בשטח כי יש כאן איום על נתב"ג, למרות שזה נכון, אבל זה לא מהותי. המהות היא שאין לי זכות קיום בהרצליה ובתל אביב אם אין לי זכות קיום בעפרה ובבית אל"

מציאות חדשה לגבי היחס שלנו לארץ ישראל, לא רק לדבר על אחיזה בשטח כי יש כאן איום על נתב"ג, למרות שזה נכון, אבל זה לא מהותי. המהות היא שאין לי זכות קיום בהרצליה ובתל אביב אם אין לי זכות קיום בעפרה ובבית אל. שם כל הסיפור היהודי התחיל ושם השורשים שלנו.

"השמאל והקהילייה הבינלאומית נטעו בפלשתינים תחושה שאנחנו עוד מעט נסוגים, שאנחנו חברה של קורי עכביש שתיסוג את עצמה למוות. הפכנו את המגמה הזו ואנחנו מתחילים תהליך חדש של דיבור על ריבונות, של בנייה לפי הצרכים שלנו כמדינה ולא בית פה ובית שם. דברים לא יפתרו ברגע. מדובר בתהליכים, אבל אני מאמינה שבסופו של דבר יהיה כאן גם שלום אחרי שהם יבינו שאנחנו לא הולכים לשום מקום."

חוטובלי אמנם נחשבת לסגנית שר ללא שר מעליה, אך אין לשכוח ששר החוץ בפועל של מדינת ישראל הוא ראש הממשלה, בנימין נתניהו, ולטעמה דבריה אינם מנותקים מתפיסתו שלו באשר לצורך לאתר פתרון מתוך מבט אזורי לנוכח הכשלונות החוזרים ונשנים למקד את תשומת הלב להיבט הצר של העימות הישראלי-פלשתיני, "שמעתי אותו מת' דרך שגרירים מספר פעמים ומבקש מהם להסתכל על האזור במונחי מקרו ולא רק דרך החריץ הצר של הסכסוך הישראלי-פלשתיני. יש כאן רוח דאע"ש שמנשבת מע' לינו ואיתה צריך להתמודד, ישנו האיסי' לאם הקיצוני ועוד, לבד מהסוגיה הסורית והאיום האיראני."

ביט מעט קדימה, אל החזון, ולתהות כיצד היא רואה את העתיד ביחס עם האוכלוסייה הצפופה שהניבה לא מעט מפגעים ומחבליים. "אם לא יהיו תהליכים שעושים רוורס לתהליכים ההרסניים שקיימים כעת, האנשים הללו לא יוכלו להיות חלק מאיתנו. אי אפשר להפוך טרוריסטים ותומכי טרור ולהפוך אותם לחלק ממדינת ישראל ולומר שאין בעיה. זה לא נכון. יש בעיה ואסור לטמון את הראש בחול. שואלים אותי על חופש תנועה והתשובה היא שהדבר תלוי במידת הסיכון. אם הם ימשיכו להיות תומכי טרור, אוכלוסייה שמחנכת לשנאה ולטרור, אז לצערי הרב ישראל כמדינה מתגוננת תצטרך להמשיך להתגונן. אני מדברת על תהליך ארוך טווח שבו הפלשתינים יצטרכו להכיר בכך שהם צריכים לחיות לצידנו ולא לרשת אותנו. עדיין לא הגענו להתחלה של התהליך הזה, אבל החלת ריבונות היא חלק מההבנה שלהם שישאל לא רק מפסי' קה את מדיניות הנסיגות, אלא משנה כיוון ואומרת אמירות ברורות לגבי הזכויות שלנו כאן."

"אנחנו מאמינים בתהליכים. ישראל ב-48' הצליחה להרחיב את גבולות שטחי החלוקה ורק ב-67' איחדנו את ירושלים ושחררנו את יו"ש. כך הציונות עובדת, בש' לבים. מה שנעשה כאן זה על גבול מהפכה בתודעה של הימין שבמשך שנים התעסק בבנייה ולא במדיניות. היום רבים בימין מבנינים שצריך להתמודד עם הסוגיה הפלשתינית. לפני שמונה שנים הייתי קול בודד במערכת. אני סבורה שלעת הזאת האחריות שלנו היא להציג חזון פוזיטיבי שמדבר על

שגר בארץ הזו, ובמציאות הנוכחית זה לא מתאפשר כי ילדים גדלים שם על בסיס של הסתה, על תפיסה שלא מגיעה לנו זכות קיום, על שקרים היסטוריים. כשזה המצב צריך לטרוף את הקלפים ולומר שלא ניתן להמשיך כך, גם מצד זכותנו על הארץ וגם מצד טובת האזור, ואני סבורה שאם יהיה אפשר להגיע למהלכים הללו עם יד מכוונת אמריקאית וגייבוי אמריקאי מלא למהלכי החלת הריבונות הרי שבוודאי שהערך של זה גדול, כי כך אנחנו לא נמצאים בעימות מתמיד עם הקהילייה הבינלאומית. אני מד' גישה שלתפיסתי יש לישראל הזכות לבצע את המהלכים הללו גם באופן חד צדדי, אבל בהחלט אם יש תמיכה בינלאומית הדבר בעל ערך גדול מאוד."

"האמריקאים צריכים להבין שהצעות מסוג נאום בר אילן זכו לסירוב פלשתיני אלים, ולמעשה המציאות הנוכחית הופכת את ישראל לבת ערובה בידי הפלשתינים, ואת הפלשתינים לקורבנות של הסיפור הטראגי של עצמם. כעת נדרש תהליך אזורי שבמהלכו ישראל תחיל ריבונות על שטחי הקונצנוס ועל הישובים ובהמשך נדבר על שיתופי פעולה עם הפלשתינים ונעסוק בכל הסוגיות הפנימיות של הפלשתינים כמו חינוך ועוד."

השמאל והקהילייה הבינלאומית נטעו בפלשתינים תחושה שאנו חברת קורי עכביש שחיחה עם חוטובלי אנחנו מבקשים להי

כן, צעד אחר צעד, הובלנו לחוק הריבונות בגולן

יהודה הראל מספר ל'ריבונות' על הדרך הפוליטית והציבורית המורכבת, על המאבקים, המשא ומתן וניצול הסיטואציות המדיניות שהובילו מובילי קמפיין חוק הגולן עד להצלחה, ומה ניתן ללמוד מהתקדים ההוא לקמפיין הנוכחי, 35 שנים אחרי.

יהודה הראל. צילום: לע"מ

"רצינו להביא את רוב חברי הכנסת לרמת הגולן כדי שיחתמו על העצומה, הזמנו אותם לכנס חברי הכנסת התומכים בגולן. בדרך כלל בישיבה חשובה בכנסת מגיעים עשרים, אבל אצלנו הגיעו יותר מחמישים. איך זה קרה? סגרנו עם הרמטכ"ל רפול שהוא נותן שני מסוקים גדולים להביא אותם עם נשותיהם מהמרכז לגולן"

35 שנים חלפו מאז החילה ממשלת ישראל בראשותו של מנחם בגין את החוק הישראלי על רמת הגולן. תהיפוכות השנים האחרונות במזרח התיכון בכלל ובסוריה בפרט מוכיחות עד כמה היה המהלך הכרחי וקריטי לבייטחונה של ישראל. אין בר דעת ישראלי שהיה רוצה לראות את התכתשויות אסאד והמורדים ומעורבותם האלימה של חיזבאללה מכאן ודאע"ש מכאן על שפתה המזרחית של הכינרת. האם גם נחיצותה של הריבונות הישראלית ביהודה ושומרון תתברר באופן כה נחרץ בעתיד? ואולי אף ביתר עוז, שהרי אם בצפונה של הארץ כך, בטבורה של הארץ על אחת כמה וכמה...

כדי להתוודע אל הנחישות וההתמדה שהובילה בסופו של יום להחלת הריבונות ברמת הגולן, וגם כדי לקבל כמה טיפים להמשך תנופת קמפיין הריבונות ביהודה ושומרון שוחחנו עם יהודה הראל, מי שבשעתו היה יו"ר הוועד למען הגולן, ממובילי הקמפיין המוצלח ההוא ולימים גם חבר כנסת.

תחת הכותרת 'אסור לאבד את הצפון' החלה אז הפעילות ההסברתית ברחבי הארץ כולה. "ההישג הגדול היה עצם הרעיון לצאת בקמפיין להחלת החוק בתקופה מוקדמת כל כך. עד אז לא חשבנו שזה חשוב או דחוף, ממש כשם שחברינו ביהודה ושומרון לא חשבו שזה חשוב עד הזמן האחרון. תפיסת העולם שעל ברכיה חונכנו הייתה שמי שיקבע זו ההתיישבות ולא דווקא החוק. היינו משויכנעים שבמקום בו יש ישוב, שם יהיה הגבול. כך חונכנו וכך גם הוכיחה ההיסטוריה".

לתפנית שניערה את הביטחון התמים בכוחה של ההתיישבות לקבוע בשטח עובדות בלתי ניתנות לערעור, אחראי מנחם בגין. "בעקירת יישובי צפון סיני ומפרץ אילת הוא הוכיח לנו שהמציאות אחרת. ישובים מפוארים נעקרו ובכך בגין שכנע אותנו למעשה שלא די ביישובים".

העברת החוק להחלת ריבונות ישראל על רמת הגולן הייתה סופו של קמפיין שנמשך שלוש שנים. הראל זוכר היטב את היום בו הכול החל ומה גרם לכל המהלך - משפט אחד של שר החוץ דאז, משה דיין.

"זו הייתה תקופת הסכמי קמפ דייוויד. משה דיין עבר בבקעת הירדן ופגש שם מתיישבים ששאלו אותו בחרדה אם גם הישובים שלהם בסכנת פינוי אחרי עקירת יישובי סיני ופתחת רפיח. דיין אמר שאין להם מה לדאוג כי בהסכם עם מצרים נכתב שההסכם יהיה תקדים להסכמים עם מדינות ערביות אחרות, ומכיוון שבקעת הירדן לא הייתה שייכת לשום מדינה היא לא כלולה בתקדים, ולעומת זאת לרמת הגולן זה יהיה תקדים..."

"עוד באותו יום יצאנו במחאה ודרשנו מה ממשלה לפטר את שר החוץ. ניהלתי אז את ועד יישובי הגולן. אריק שרון התקשר אליי באותו בוקר כשר החקלאות וביקש להגיע כדי להביע מחאה יחד איתנו נגד דברי דיין. אמרתי לו 'לא אקבל אותך

ללא התחייבות להקמת ישוב אחד נוסף לפחות'. למחרת הוא התקשר שוב עם הסכמה להתחייבות כזו".

הראל ממשיך וזוכר בפרטיהם של אותם ימים דרמטיים: "בערב כינסנו את הוועד לדיון מה אפשר לעשות מול ההצהרה הזו של דיין. היה ברור שניתן להביע מחאות, אבל הן לא יהיו משמעותיות. דרוישה פעולה. אמרתי שלפעולה צריכה להיות מטרה מוגדרת ויעדי ביניים. הצעתי שהמטרה המוגדרת תהיה החלת החוק והמשפט הישראלי על הרמה".

יוצאים למסע ארוך, ומתחילים דווקא בשמאל

מי שגויס כפרוייקטור לטובת הקמפיין הוא מי שלימים היה לראש לשכתו של ראש הממשלה רבין, שמעון שבס. "בחרנו בו בגלל אידיאולוגיה משותפת עוד לפני שידענו כמה הוא יודע להניע מהלכים. הצעתי את שמו במעין אינסטינקט וכי שהוא הסכים פינתי לו את מקומי בראשות הוועד והפכתי לעוזר שלו".

מרגע זה מתחילה מסכת של פעילות הסברתית בלתי פוסקת, כזו שאולי מבחינתו של השלטון ניתן להגדירה כטורדנית, אך הראל משוכנע שבהתמדה הזו סודה של ההצלחה. "התחילו שלוש שנים שבהם לא יודעים מתי יגיע הרגע המתאים, אבל ברור שכאשר הנושא נמצא על השולחן ואתה לוחץ כל הזמן על מקבלי ההחלטות, פתאום מגיע פרק זמן קצר מאוד שבו ניתן לפעול, ואז אתה מוכן עם הצעת חוק ותמיכת פוליטיקאים ותקשורת ואתה לוחץ, זה יעבור בדיוק אותו רגע. ניתן לומר שהחוק עבר בזכות ניצול של רגע אחד, אבל הרגע הזה מגיע בהמשך ישיר לעבודה רצופה שנמשך כה גם כאשר היה נראה שזה לא הולך, חודש ועוד חודש שנה ועוד שנה".

ברוח זו של עקשנות והתמדה מזכיר הראל כי חוק יסוד משאל העם, אותו חוק המסנדל למעשה את יכולותיו של מנהיג ישראלי לבצע ויתורים מדיניים על שטח שהוכרה ריבונותו הישראלית, עבר רק אחרי עשר שנות עמל מתמיד, וגם כאן ברגע שנקרתה שעת הכושר הייתה הקרקע החוקית תית וההסברתית ערוכה ומוכנה.

הראל ואנשי הקמפיין ראו ורואים בפרט קריטי נוסף נדבך מרכזי שהוביל את בגין לביצוע המהלך שהצריך נועזות מדינית - התמיכה משמאל. "מה שעזר לבגין להיות נועז זה שהשגנו תמיכה בחוק בצד השמאלי של המפה. את עיקר המאמץ מיקדנו בשמאל כי היה ברור לנו שהימין לא יתנגד, ולכן הגופים הראשונים שהצטרפו לדרישה היו המועצה האזורית גליל עליון, בקעת הירדן, ראש עיריית צפת, התנועה הקיבוצית ואחרים משמאל המפה הפוליטית. בראש הלוכי בכנסת לחקיקה עמד ח"כ כץ עז, איש מפלגת העבודה. כך הלכה ונרקמה הסכמה בשמאל. ברור שלא כל השמאל הסכים ולא כל מפלגת העבודה, ביילין ואחרים התנגדו, אבל גם

צילום: לע"מ

בקואליציה שכל אחת מהמפלגות תוכל להעלות חוק אחד שחשוב לה וכל המפלגות תהיינה מחויבות לתמוך בחוק של החברות האחרות. ציפי לבני התנגדה אז מאוד לחוק משאל העם, אבל אנחנו היינו בכוננות תמידית. יצרנו קשר עם בנט והצענו שהחוק שהמפלגה שלו 'הבית היהודי' תעלה יהיה חוק משאל העם. בנט הסכים ובאותה חבילת חוקים קואליציוניים עבר חוק משאל העם על אף כל המתנגדים, למרות שאף אחד לא האמין שניתן יהיה להעביר חוק יסוד, ובפרט כשהחוק זוכה לתמיכת ציפי לבני.

"היום כדי לוותר על הגולן לא ניתן לוותר על הריבונות ללא משאל עם. עם זאת אנחנו יודעים שלא מדובר במכשול בלתי עביר, אבל הוא מקשה מאוד וכל שנה שחולפת הופכת רעיון כזה של ויתור ונסיגה לקשה ורחוק יותר".

הראל מודע ליתרונותיה של רמת הגולן שנוי צלו היטב בידי מובילי הקמפיין ההוא, בין השאר מדובר באוכלוסייה המגוונת שכללה דתיים וחי' לוניים, יהודים ודרוזים, עירוניים, מושבניקים וקיבוצניקים, ימנים ושמאלנים, כך שניתן היה לנצל את האוכלוסיות השונות ליצירת קשר עם מגוון רחב של חלקי ציבור בחברה הישראלית. לעומת זאת, הוא מזכיר, רמת הגולן החלה את הקמפיין במצב קשה, כהגדרתו, כיוון ש"כל אחד יודע שחברון היא חלק מהארץ, ואפילו שהיא יותר שייכת לארץ מאשר תל אביב, ורק נותר הוויכוח אם היא גם צריכה להיות חלק מהמדינה. לעומת זאת הגולן לא היה כזה אלא נחשב לרמה סורית, הגולן לא היה חלק מארץ ישראל המנדטורית, ולכן הפרויקט היה קשה יותר".

'להשאיר את נושא הריבונות על השולחן עד לרגע ההזדמנות'

לקראת תום השיחה אתו מתייחס הראל גם לקמפיין הריבונות הנוכחי, זה הנוגע ליהודה וש"י מרון וזוכה לתהודה הולכת ומתרחבת. "הייתי מציע להם להתחיל עם האזורים שיש בהם הסכמה לאומית. נכון להתחיל עם מעלה אדומים והשטח שבין ירושלים למעלה אדומים. בנייה בשטח E נחשבת לא פחות מהחלת החוק. בהמשך יהיה קל יותר לדבר על גוש עזיון ומקומות דומים. טוב להעלות את הדרשה הזו. האם זה הזמן הנכון? אני לא יודע ולא תפקידי לקבוע זאת, אבל צריך לומר זאת תמיד עד שתבוא השעה. הנושא חייב להישאר על השולחן עד לרגע ההזדמנות".

ומה באשר ליכולת לגייס גם אנשי שמאל לטוב בת המהלך? גם מכך הראל לא אומר נואש. לטעמו מהלך מדוד המתייחס לאזורי הקונצנזוס עשוי לזכות בתמיכת יאיר לפיד ומפלגתו 'יש עתיד' שיעניקו לתביעת הריבונות ממד פוליטי נוסף.

על כל אלה הוא חותם ומזכיר: "הריבונות לא עומדת בסתירה להתיישבות. צריך גם את זה וגם את זה".

"התחילו שלוש שנים שבהם לא יודעים מתי יגיע הרגע המתאים, אבל ברור שכאשר הנושא נמצא על השולחן ואתה לוחץ כל הזמן על מקבלי ההחלטות, פתאום מגיע פרק זמן קצר מאוד שבו ניתן לפעול"

למרות החוק שעבר ולמרות הריבונות שהוחלה על הרמה, הדבר לא מנע מאהוד ברק לשאת ולתת מול נשיא סוריה אסאד על אותו חבל ארץ, וככל הנראה גם נתניהו המשיך במגעים ברוח זו. עם זאת הראל מושכנע שהשילוב בין חוק הריבונות הישראלית בגולן לחוק משאל העם מונע אפשרות עתידית לנסיגות. "אם נתניהו היה נכנס לדיון מעשי עם אסאד כפי שכלל הנראה הוא רצה ולא הספיק לעשות, הוא היה צריך להגיד שכל מה שמסכמים צריך לעמוד למשאל עם. אסאד לא היה מסכים למצב שבו הוא מוותר וצפוי לשמוע שהסכם לא עבר במשאל עם, וממילא המו"מ היה נכשל. מעבר לכך שאם היה משאל אני לא יודע מה היו התוצאות, וגם נתניהו לא היה יודע מה התוצאות".

גם על חוק משאל העם מצייין הראל את העבודה המתמדת שארבה לרגע הנכון. "לא היינו שקטים גם אחרי חוק הגולן, כי ידענו שאת החלת החוק אפשר לבטל. הצענו שיחייב משאל עם, עבדנו על זה כמה שנים עד שהוחלט על משאל עם. אמרו שזה מחייב חקיקת חוק יסוד וההתנגדות של הח' רדים לחוקי יסוד מבטלת כל סיכוי לחוק שכזה. המשכנו לעבוד עוד שנתיים כאשר ראש הממשלה היה ממובילי ההתנגדות, אבל יום אחד הוחלט

כאמור, הראל מוצא בעבודה הסיזיפית והקבועה, זו שממתינה לשעת כושר, את נוסחת ההצלחה. "זו הייתה עבודה קשה שעלתה הרבה כסף ונמשכה קרוב לשלוש שנים, עד שברגע מסוים שבו היה נוח לבגין זה קרה. אחרי פינוי יישובי פתחת רפיח הוא היה צריך לאזן את מעשה הפינוי ואכן הוא הסכים. הכול היה מוכן ורק חיכה שהוא יקבל את ההחלטה". אבל העקשנות השקטה הזו זכתה גם לביקורות מימין. "היו שאיבדו את הסבלנות", מספר הראל ומציין את שמו של פרופ' יובל נאמן ז"ל שעמד אז בראש תנועת התחיה. "הוא אמר כמה חודשים קודם שצריך כבר להציג את החוק. אמרנו שלא, שצריך להתמקד כי כך עוזר הוא שצריך להגיש את החוק. נאמן לא חיכה, הגיש את הצעת החוק וקיבל רק את ההסכמה של חברי התחיה. כעסנו עליהם שהציעו וכעסנו על כל אלה שלא תמכו, וחזרנו לה' משיך בלחץ התמידי".

'אסאד לא היה מקדם מו"מ כשהוא יודע שבסוף הכול יצטרך לעמוד למבחן משאל עם'

יהודה הראל מודע לכך שיש שאינם שוכחים כי

משמאל עלתה דרישה לחוקק את החוק והדבר עזר לבגין לעשות זאת".

בהקשר זה מזכיר הראל כי נוסח העצומה, עליה חתמו מיליון אזרחים בקריאה להחלת החוק הישראלי ברמה, נקבע יחד עם יגאל אלון, "זה לא היה בדיוק הניסוח שרצינו, אבל היה חשוב לנו שזה יהיה יחד עם יגאל אלון. ישבנו אצלו במרפסת בקיבוץ גינוסר עד שהגענו לנוסח לפיו 'הגולן הוא חלק בלתי נפרד מארץ ישראל - ריבונות ישראל בגולן היא ערובה לשלום ולביטחון'. זו הייתה ההצעה שהוסכמה עם אלון. ישבנו אצלו שלוש שעות עד שהגענו לנוסח הזה. היה ברור לנו שהמטרה היא לא לריב עם השומר אלא לאכול את הענבים".

"אחר כך הלכנו לארגון המושבים של העובד הציני, מדובר בארגון שלא פוזר אבל בפועל הוא כבר הפסיק להתקיים. מצאנו שם שמי שמרכז את הארגון היה תומך הגולן. הוא העביר החלטת תמיכה שהגיעה לתקשורת, וגם זו הגיעה משמאל, חברי כנסת ראו והצטרפו לתמיכה, כך גם בקיבוץ המאוחד, היה לנו שם ויכוח קשה, הופענו אני מול עמוס עוז וזכיתי בשני שלישים. זה היה בזכות עזר-תו של יגאל אלון ובתמיכת ישראל גלילי. זו הייתה עבודה קשה, בשלבים, לאט לאט".

והיו גם תרגילים מאחורי הקלעים: "רצינו להביא את רוב חברי הכנסת לרמת הגולן כדי שיחתמו על העצומה, הזמנו אותם לכנס חברי הכנסת התומכים בגולן. בדרך כלל בישיבה חשובה בכנסת מגיעים עשרים, אבל אצלנו הגיעו יותר מחמישים. איך זה קרה? סגרנו עם הרמטכ"ל רפול שהוא נותן שני מסוקים גדולים להביא אותם עם נשותיהם מהמרכז לגולן. גם זה לא היה פשוט, אבל שכנענו אותו שחברי הכנסת רוצים וכו'. בסוף היה כנס גדול בקצרין ובמקום הם חתמו, ומי שבמקרה לא הגיע הוחתם אחר כך. השגנו כך חתימות של שבעים חברי כנסת על העצומה. זו הייתה עבודה קשה ומאומצת שגם עלתה הרבה כסף".

לא בגלל קשיי המהלך הכולל נותר על שלב הריבונות הראשוני וההכרחי

ח"כ שולי מועלם-רפאלי, יו"ר סיעת הבית היהודי בכנסת ממובילי חזון הריבונות בכנסת, מתייחסת בריאיון ל'ריבונות' לאתגרים המורכבים של חזון זה והפתרונות שמתחילים במהלך המדורג.

מהם. לאחר שברורה לנו נחיצות הריבונות בשטח C, נותרה רק השאלה לגבי מעמד ערביי A ו-B. אני יודעת שיש קושי לחבריי תומכי הריבונות, אבל אני חושבת שהדבר הנכון לישראל הוא להגיד שאנחנו מחילים על הכול וכל האזרחים שם שווי זכויות וזכותם לבחור ולהיבחר, למרות הקושי שיש עם זה לרבים מחבריי. לתחושתי, לא ניתן יהיה לעשות מהלך כל כך משמעותי ולא לעשות אותו עד הסוף.

ולא מטרידה אותך מציאות של שלושים או ארבעים מנדטים ערביים?

"לכן יש קושי - איך זה בא לידי ביטוי. האם אני חנו יכולים להיות במציאות שבה יש בכנסת יש ראל ארבעים מנדטים ערבים ומה המשמעות של מספר כזה על זהותה של ישראל. אנחנו נמצאים בסימן שאלה והפתרון שעולה הוא מעמד תושי בות. אנחנו בסיטואציה מורכבת שתצטרך להתלבן במהלך התהליך, אבל אחד הדברים שאני חוששת שקורה לנו הוא שבגלל השאלה המורכבת של סוף התהליך אנחנו מתעכבים מלבצע את ראשיתו של התהליך למרות שמדובר בשלב שברור לכולנו לעשות אותו, כלומר ריבונות בשטח C. משום כך אני מפרידה בין שני השלבים. זו לטעמי הסיי בה שיותר ויותר אנשים שכמוני סבורים שצריך להחיל ריבונות על השטח כולו, אומרים שצריך קודם כל לעשות את מה שברור לכולנו - ריבונות ואזרחות בשטח C והם יחליטו אם הם רוצים או לא רוצים להצביע, אבל בואו לא נתעכב עוד עם השלב הזה."

"כשנפתלי בנט מציג את התכנית הזו לריבונות ב-C ואוטונומיה לעת הזו בשאר השטח, הוא לא אומר ש-A ו-B לא שייכים לנו, אלא שבנקודת הזמן הזו אני מבין שמדובר באזורים שמהווים שאלה גדולה שאין לי עליה תשובה נכון לעכשיו, או שהתשובה שלי היא שאני לא רוצה להוסיף שני מיליון ערבים שיתווספו על ערביי ישראל, ולכן לא יכול להחיל ריבונות או שאחיל ריבונות והם יהיו במעמד תושבות, שיש בו זכויות מלאות למעט הזכות לבחור ולהיבחר."

הסוגיה הביטחונית לא מטרידה אותך? מציאות שבה עוד כמה עשרות אלפים מערביי ישראל מקבלים אזרחות ואיתה חופש תנועה בכל רחבי הארץ לא מסכנת אותנו בממד הזה?

"אני לא רואה שייכות לעניין הביטחוני כי אם אנחנו מתעסקים בביטחון נכון היה לנו לעזוב וללכת למקום אחר. ממד ביטחוני לא אמור למנוע מאיתנו לעשות את הדבר הנכון. כשאתה מחיל ריבונות כל ההתנהלות שלך ברמה אחרת לגמרי. ההתנהלות היא כבר לא בשיח של מערכת הביטחון אלא של מערכת ביטחון הפנים. במדינת חוק ריבונית יש כללי אכיפה. ברור שזה דורש עמידה ברורה של ישראל מול אזרחיה. אגב, בעיניי העו' בדה שמי שבא לפנות את עמונה זו המשטרה ולא הצבא היא שינוי תפיסה ביחס של מדינת ישראל

שלאומית לא נוכל לעשות את התהליך כמו ברמת הגולן, כי יש הרבה יותר מחלוקת ציבורית ביחס למהלך הזה."

מהי בעינייך הסוגיה המטרידה ביותר והמור' ככת ביותר שיש עליה את הדעת בקידום חזון הריבונות?

"הכי מטרידה היא הסוגיה שנמצאת בפער בין הריבונות הברורה לכולם בשטח C לבין ריבונות על יהודה ושומרון, וזהו עניינם של אותם שניים או שניים וחצי מיליון ערבים. בעיניי זו לא רק השאי' לה דמוגרפית, כי אין בעיניי שאלה אם היהודים ימשיכו להיות כאן רוב. בעיניי העניין הזה מובטח. דו"ח הילודה האחרון מלמד על כך שבניגוד לכל מדינות ה-OECD, המדינות המפותחות מאיתנו פי כמה שבהם אחוזי הילודה יורדים ומספר הק' ישישים הולך וגדל, בישראל הפלא מתרחש ללא הפסקה ונשים יהודיות יולדות יותר. ככל שאנחנו מתקדמים אנחנו יולדים יותר, מה שבעולם קורה הפוך. לכן אין לי שאלה לגבי הרוב היהודי. השאי' לה היא מה מעמד האזרחים הערבים כשמחילים ריבונות. האם אתה הופך אותם לאזרחים שווי זכויות וחובות שיכולים לבחור ולהיבחר."

אנחנו שומעים לשאלה הזו לא מעט תשובות - מעמד של תושבות, מבנה אוטונומי, זיקה לירדן ועוד. מה המענה שלך לשאלה הזו?

"השאלה הזו מביאה אותי לתפיסה שיהיו שני שלבים וזה לא יהיה בין רגע. בהתחלה אזור C ובהמשך A ו-B. לגבי C אין שאלה ואני מקב' לת את עמדתו של פרופ' יוג'ין קנטרוביץ' שאומר שצריך להחיל ריבונות על כל שטח C בפעם אחת. לערביי האזור הזה, כ-75 אלף ערבים, ניתן אור' חות כמו תושבי מזרח ירושלים. זה הכי קל ומ' תבקש. ברור שלא ניתן עוד להשאיר מצב שבו תושבי יו'ש היהודים הם אזרחים ללא מעמד. ללא ריבונות הם לא נחשבים לתושבי האזור ומתוך כך נגזרים עיוותים ביחס אליהם. יש כבר דור רביעי שלא נחשבים לתושבי האזור וקורים כלפיהם דב' רים הזויים שחוק ההסדרה מבקש להסדיר חלק

"תהליך הריבונות יהיה צריך להיות תהליכי. הייתי רוצה לחשוב שניתן להעביר את הכול ביום אחד כמו שעשה בגין ביחס לגולן, אבל אני לא סבורה שאנחנו באותו מקום ביחס ליו'ש. אמנם שמעתי את הסבורים שלא נכון לדבר על מעלה אדומים וגוש עזיזון תחילה כי ממילא נספוג גינויים ואין טעם לספוג מתקפה בינלאומית פעם אחר פעם, ובכל זאת אני חושבת שזה צריך להיות בשלבים, משטח C אל כלל השטח. אני חושבת

קבלה החלטה על הסדרה, ובע"ה כשתתקבל הח' לטה על ריבונות הוא יצטרך להגיד אם הוא יכול לעמוד מאחורי ההחלטה הזו של הממשלה או לא, אם הוא יכול לעמוד מאחורי העניין או מצוין, ואם לא הוא יצטרך להחליט איך הוא פועל, אבל זה לא אמור ליצור עיכוב אצל המאמינים בריבונות כיעד שאליז צריכים ללכת.

חשוב לי שלא ישתמע מדברי הקטנת גודל הדי' רמה שבחוק ההסדרה. חוק ההסדרה הוא הישג אסטרטגי להתיישבות, הוא הסטת הספינה מהרס להסדרת ישובים, מתשובות נוראיות שהמדינה נתנה בעבר לתפיסות אחרות שמחלחלות במשרד המשפטים בשנה וחצי האחרונות."

וסכירה בעינייך האפשרות שהוא יופיע בע' צמו בבג"ץ כדי להציב עמדה המנוגדת לעמדת הממשלה בעניין חוק ההסדרה? אולי הוא גם יוזמן על ידי מתנגדי המהלך להציג שם את עמדתו.

"זה לא יקרה. אני לא רואה אפשרות שהוא יציג עמדה מנוגדת לממשלה. אין אפשרות להזמין אותו להבעת עמדה המנוגדת לממשלה. אם הוא לא ירצה לעמוד מול בג"ץ בעניין הזה, ישנה רשי' מה ארוכה של עורכי דין בכירים, כולל שופטים בדימוס, שאמרו שאין להם שום בעיה מקצועית ועניינית לייצג את הממשלה בעניין החוק הזה שעומד לטעמם בכל כללי המשפט החוקתי והמי' שפט הבינלאומי."

בין כך ובין כך, את לא רואה קשר בין התנגדות עכשווית של היועמ"ש לחוק ההסדרה להתנגדות עתידית לריבונות?

"הרי גם המתנגדים לחוק הסדרה אומרים לנו אם אתם רוצים תחילו ריבונות, או כפי שהם אומ' רים זאת בשפתם 'תספחו'. אז יכול להיות שבא' מת, אחרי החלת הריבונות, או במינוח המדויק יותר אחרי העברת יהודה ושומרון מהחוק הצבאי להיות חלק ממדינת ישראל, ימשיך להיות ויכוח אידיאולוגי פוליטי לגיטימי, אבל הוא יהיה בשדה שבו נכון שיהיה הוויכוח, בשדה הפוליטי ולא בשדה המשפטי שאליז אנחנו נגרים שוב ושוב. לצערי, כל השנים מדינת ישראל לא קיבלה הח' לטה, היא רק אומרת שאנחנו לא רואים בעצמנו כובשים ביו'ש, כל הממשלות אמרו את זה, אבל אף פעם לא אמרנו מה אנחנו כן והגיע הזמן לומר את זה, והחלת ריבונות היא אמירה מה כן"

ואיך את רואה את מהלך הריבונות קורה בפועל בזירה המדינית-פוליטית?

"ברור לי שתהליך הריבונות יהיה צריך להיות תהליכי. הייתי רוצה לחשוב שניתן להעביר את הכול ביום אחד כמו שעשה בגין ביחס לגולן, אבל אני לא סבורה שאנחנו באותו מקום ביחס ליו'ש. אמנם שמעתי את הסבורים שלא נכון לדבר על מעלה אדומים וגוש עזיזון תחילה כי ממילא נספוג גינויים ואין טעם לספוג מתקפה בינלאומית פעם אחר פעם, ובכל זאת אני חושבת שזה צריך להיות בשלבים, משטח C אל כלל השטח. אני חושבת

ח"כ שולי מועלם-רפאלי. צילום: לע"מ

את חוזרת בפורומים שונים, בפור' ליטיקה ומחויץ לה, ומסבירה מדוע ריבונות ישראלית ביהודה ושומרון היא הפתרון המדיני הנדרש, אבל האם כאשר את רואה את התנגדותו של היועץ המשפטי לממשלה לחוק ההסדרה, מהלך פחות דרמטי מריבונות, והחשש שלו מהתגובה הבינלאומית והמשפטית, את לא סבורה שהתגובה לריבונות תהיה חריפה בהרבה, ולמעשה תהפוך את מהלך הריבונות לחסר סיכוי? "צריך לחדד את ההבדל המהותי בין הסדרה לריבונות. בתהליך ההסדרה, לצערי, אנחנו אומ' רים שהזכויות על הקרקע הן של הפלשתינאים ואנחנו רוצים להפקיע זכויות שימוש. אני סבו' רה שבעקבות כך נוצרה תחושת הבעייתיות בעיני המתנגדים ששואלים אם הוא לא ירצה לתת לכם את זכויות השימוש האלה, זה גזל, אתם לוקחים בלי רשות וכו'. לעומת זאת כשאתה מחיל ריבו' נות אתה אומר שזה חלק ממדינת ישראל, ועכשיו בואו נתנהל שם כמו במדינת ישראל. נהגו ביהודה ושומרון כמו שאם יש פרדסים בכפר סבא ורוצים להקים שכונה, מפצים את בעל הפרדס כמו שק' בוע בחוק.

בעיניי לא נכון לדבר על חוק ההסדרה כריבונות בדלת האחורית. זה גם מחייב אותנו, תומכי הרי' בונות, לא לעצור בהסדרה. זה שהמדינה תפעל על פי חוק ההסדרה לא נותן לנו לגיטימציה, מעבר לשמחה על השינוי האסטרטגי, לעצור את המהלך אל הדבר העיקרי והוא החלת ריבונות."

את מדברת על העיקרון והיעד, אבל אני שואל אם עמדתו של היועמ"ש הנחשב כאוטוריטה משי' פטית רצינית, לא גורמת למורך כלשהו אצל מק' דמי הריבונות. הרי הריבונות לא תהיה קלה בעיניי יותר מהסדרה.

"אני לא יודעת מה יהיה קל בעיניי יותר, ואני לא חושבת שזה רלוונטי. גם ביחס לריבונות וגם ביחס להסדרה חשוב לזכור שהיועץ המשפטי לממשלה הוא העובד של הממשלה ולא להיפך. לכן אם התי'

ממשל צבאי לריבונות ראש מועצה חדש לגוש עציון

חזון הריבונות על גוש עציון היה כותרת קמפיין הבחירות שהוביל את שלמה נאמן לראשות מועצת גוש עציון. שוחחנו איתו על היעד והדרכים המובילות אליו.

עם השר אלקין, אתה מתכוון להוביל לריבונות? "ברגע שאני מנהיג ציבור אני מגיע להנהגת המדינה בשם האוכלוסייה שאני חלק ממנה כבר 25 שנה, וטוען לבעלות על האזור הזה שהתושבים הפקידו בידי ואומר שאנחנו לא מוכנים להיות עוד אזרחים סוג ב' שצריכים להתבסס על שלטון צבאי ולחיות תחת מנהל אזרחי. אנחנו אזרחי המדינה עם רשימה מלאה של חובות וצרכים ליהנות מרשימת הזכויות. העניין הזה הוא עניין עקרוני ואני מתכוון לדרוש את זה דרך לובי בכנסת ובממשל, כמו שפועלים בכל דבר ועניין. כל חברה עסקית שרוצה להוריד או להעלות מכס על מוצר מסוים, היא מקימה חברת לובי שתקדם את העניין. אז אנחנו כמועצה לא צריכים להתארגן כדי לדרוש זכויות שהם בבסיס קיומנו?".

מאמצי קידום הריבונות של נאמן לא מתחייבים לים ומסתיימים בפעילות מול הממשלה והכנסת. נאמן מזכיר גם את הצלע השלישית ובמקרה יהודה ושומרון זו החשובה יותר - הריבון הצבאי, זה שעל פיו יישק דבר ביו"ש כל עוד לא הוחלה הריבונות. "יש כאן גם עניין של עבודה מול אלוף הפיקוד, מול הצבא. זה לא רק הכרזת ריבונות וסיפוח יו"ש כעניין פוליטי ממשלתי. יש כאן גם עניין של יחס לחוקים שרבים מהם לא חלים ביהודה ושומרון. במקביל לקמפיין להנחת החוקים הריבוניים בכנסת אני סבור שצריך לפעול נקודתית מול האלוף להחלת חבילות שלמות של חוקים על יהודה ושומרון".

ואולי, אנחנו שואלים, תפקידו כראש מועצה הוא להתמקד אך ורק בזירה זו של השוואת חקיקת הממשל הצבאי לזו שבשאר חלקי הארץ ופחות בזירה הלאומית ממשלתית? נאמן לא מוצא סיבה להרפות מאפיק כלשהו. עבורו הפעילות מול הממשלה והפעילות מול הממשל חייבות לבוא במקביל כדי להניב תוצאות. "נתמקד בכל כיוון שיקדם את החלת החוק הישראלי על יהודה ושומרון ועל גוש עציון כראשון וכל צעד שישווה את זכויות התושבים לשאר אזרחי ישראל".

לפי שעה מקפיד נאמן, כמי שנמצא בימי הלימוד של תפקידו החדש, שלא להצביע על חוקים מסוימים ככאלה שיש לשים בראש סדר העדיפויות מול אלוף הפיקוד או מול הממשלה. יש עבודת מטה בנושא הזה, הוא מספר ומזכיר כי פעילותו בתחום זה אינה נעשית לבד והוא "מצטרף לחבורה מכובדת מאוד של אנשים שפועלים בנושא הזה. אני לא לבד".

בעקבות השיח המדגיח שוב ושוב את הריבונות בגוש עציון מבחיר נאמן לקראת תום השיחה עמו כי הדגש נובע אך ורק משום ש"המנדט שלי הוא גוש עציון, אבל אני כמובן מאמין בריבונות על כל יהודה ושומרון".

שלמה נאמן, ראש מועצת גוש עציון

בתום מערכת בחירות לא ארוכה נבחר שלמה נאמן, מי שעד לפני שבועות אחדים לא היה מוכר בציבוריות הישראלית, לכהונת ראש מועצת גוש עציון. גולת הכותרת של הקמפיין שהוביל אותו לתפקיד הייתה הקריאה להחלת ריבונות על גוש עציון. בעוד הוא מדלג מפגישה לשיבה, מדיון לסקירה בשטח שוחחנו אתו על הבחירה בריבונות כגורם מוביל בקמפיין הבחירות שלו.

"חיפשתי דברים שמצד אחד אני מאמין בהם, וריבונות היא מהמרכזיים שבהם ולכן היא נמצאת על השולחן. בנוסף, לתפיסתי ראש מועצה צריך להוביל מעבר לניהול השוטף של המועצה, וריבונות נמצאת בין הדברים שמוצבים כחזון. מעבר לכך מדובר באחד הדברים המרכזיים שתושבי גוש עציון הרגישו בו מקופחים בתקופה האחרונה של ניהול קמפיין מעלה אדומים", אומר נאמן ומיידי מחדד ומדגיש: "שיהיה ברור, מאוד אשמח שמעלה אדומים תהיה חלק ממדינת ישראל כמו כל יהודה ושומרון. הדברים שלי על גוש עציון הם בנוסף, או מתוך תקווה לראות את הגוש בראש מצעד הריבונות, אבל לא בניגוד".

האם אתה לא משייך לעצמך משימות ששייכות לזירה הלאומית? יאמרו לך שתפקידו של ראש מועצה הוא גביית מיסים, תאורה ברחובות, ניקיון ובנייה ולא ריבונות שעניינה הוא משרד ראש הממשלה ומשרד החוץ.

"כל הדברים שציינת הם תפקידי מנכ"ל הרשות ותפקידי ראשי המחלקות. תפקידו של ראש המועצה הוא להוביל את הציבור והמועצה שלו ליעדים אסטרטגיים, להנהיג את המועצה".

ואיך בפועל, מנקודת התפקיד שלך וכמי שהכיר את תפקוד משרדי הממשלה, בין השאר כמי שעבד יחד

"זה שהמדינה תפעל על פי חוק ההסדרה לא נותן לנו לגיטימציה, מעבר לשמחה על השינוי האסטרטגי, לעצור את המהלך אל הדבר העיקרי והוא החלת ריבונות"

"אין בעיניי שאלה אם היהודים ימשיכו להיות כאן רוב. בעיניי העניין הזה מובטח. דו"ח הילודה האחרון מלמד על כך שבניגוד לכל מדינות ה-OECD, המדינות המפותחות מאיתנו פי כמה שבהם אחוזי הילודה יורדים ומספר הקשישים הולך וגדל, בישראל הפלא מתרחש ללא הפסקה ונשים יהודיות יולדות יותר"

לתושבי יהודה ושומרון.

יש לי תחושה שמעלים את הנושא הביטחוני רק כדי לחפש תירוצים למה לא לבצע את המהלך הנדרש של הריבונות. זה נראה כמו ניסיון להשתמש בסוגיה הביטחונית כמקל בגלגלי הריבונות ולא מעבר לכך. כמי שחיה באותו אזור עם ערבים אני חשה שהם רוצים בסך הכול חיים נורמאליים, פרנסה, משפחה, בריאות וגידול ילדים במקום טוב יותר מכפי שהם כיום".

אחרי הכול, את רואה מישהו בהנהגה המדינית שלנו לוקח את רעיון הריבונות ועושה איתו מהלך רציני, או שקידום רעיון נועד בעיקר ליום שאחרי נתניהו?

"בצער גדול אני אומרת שלא שמעתי את ראש הממשלה חוזר בו מרעיון העוועים של שתי המדינות. מעבר לכך ברור שאני רואה את השר נפתלי בנט מניח תכנית שמשנה את השיח, אנחנו כסיעה, יחד עם חלק מחברינו בליכוד ובישראל ביתנו מדברים על החלת ריבונות כמהלך ברור ואמיתי. בכאב גדול אני אומרת שאני חוששת שזה דורש כזה מהפך תודעתי, שאני רוצה לקוות שאולי ההבנה הזו תחלחל כבר אצל ראש הממשלה הנוכחי, כי אחרי שהיא תחלחל ייקח עוד הרבה זמן לתהליך, לכן חשוב שזה יתחיל כבר אצל ראש הממשלה הנוכחי, ולא שנחכה לבא אחריו. לא נוכל לבצע את המהלך ביום אחד ולכן ייחשב לפספוס כל יום שעובר ללא התקדמות בצידי הנדרשים לעבר הריבונות, מבחינת התשתית המשפטית, המדינית בינלאומית ומבחינת השיח הישראלי-פנימי שמוריד את רעיון המדינה הפלשתינאית מסדר היום. לכן כל השיח שאנחנו מנהלים בשנים האחרונות, שיח שבו הציבור לא שומע כל היום רק על מדינה פלשתינאית אלא שומע גם על ריבונות ללא התנצלות, הוא שיח חשוב מאוד".

חוקיות הריבונות הישראלית על שטחי יהודה ושומרון הבינלאומי

קרן שטאל-דן

צהרה זו הממשלה הבריטית הודיעה כי היא רואה בחיוב את ביסוסו בפלסטין של בית לאומי לעם היהודי, וכי היא תשקיע את מירב המאמצים בייצירתו. מספר מדינות אישרו את הצהרת בלפור עצמה, אשר נכללה באותה העת באופן בולט במסמכים בינלאומיים מחייבים רבים, לרבות הסכם סוור מ-1920 בין טורקיה לבעלות הברית, אשר נחתם על ידי הסולטן העות'מני (ההסכם בו ויתרו הטורקים על בעלותם על רוב השטחים שהיו שייכים בעבר לאימפריה העות'מנית - לרבות פלסטין - לטובת חבר הלאומים. ההסכם לא אושר באופן רשמי בעקבות נפילתו של הסולטן העות'מני במהלך ההפיכה שהונהגה על ידי כמאל אטאטורק).

החשוב מכל לצורך מעקב אחר החוק הבינלאומי הרלוונטי, הוא שמדינות ההסכמה הגדירו בבירור את הצהרת בלפור כמטרת המנדט הברי

קרן שטאל-דן

טי. באופן ספציפי ב-25 באפריל 1920, בוועידת סן רמו, נציגים של ארבע בעלות הברית של מלחמת העולם הראשונה - בריטניה, צרפת, איטליה ויפן - העניקו את המנדט על פלסטין לבריטניה, כשהם מצהירים כי המנדטורי (הנאמן) יהיה אחראי להבאתה של הצהרת בלפור לכדי מימוש. חשוב להדגיש עוד כי הנשיא וודרו ווילסון אישר את הצהרת בלפור לפני שפורסמה, וכי ממשלות צרפת ואיטליה הביעו בה תמיכה פומבית. באופן דומה הנשיא טרומן ביטא את אישור הצהרת בלפור והסביר כי "זוהי שמירה על עקרונות ההגדרה העצמית של הנשיא לשעבר וודרו ווילסון".

על אף שמערכות מנדט באופן כללי ניסו לקדם את האוטונומיה של האוכלוסיות השונות בשטחים שהושגו, המנדט על פלסטין היה ייחודי. מנדט זה נועד כדי לפתח את ההגדרה העצמית של היהודים, שלא היו רוב בפלסטין בעת יצירת המנדט. המנדט הפלסטיני זיהה בבירור את "הקשר ההיסטורי של העם היהודי עם פלסטין ואת היסודות לביסוס מחדש של ביתם הלאומי במדינה זו". אם כן, הקהילה הבינלאומית הכירה במעמד הייחודי של אוכלוסייה טבעית זו החוזרת אל האדמה שממנה הוגלתה. מספר תנאים במנדט משקפים בפירוט את המטרה שהיא יצירת רוב יהודי במקום שזוהה כביתו הלאומי של העם היהודי.

בקצרה, חבר הלאומים והקהילה הבינלאומית ראו בעם היהודי אומה שהוגלתה ממקומה וראויה לתמיכה בינלאומית כדי לשוב למולדתה

מקובל להתחיל את ניתוח החוקיות של ההתנחלויות משנת 1947, עם החלטה 181 של הוועדה הכללית באו"ם, "תכנית החלוקה", או ממלחמת ששת הימים ב-1967. זוהי טעות מובהקת. נקודות פתיחה אלו זונחות את תקופת מלחמת העולם הראשונה, התקופה שבה הקימה הקהילה הבינלאומית את היסודות המודרניים של ריבונות ישראל ביהודה ושומרון. העדר התחשבות באירועים ובמסמכים ההיסטוריים מתקופה זו מוביל באופן בלתי-נמנע ליישום שגוי של החוק הבינלאומי ולמסקנות שאינן מדויקות.

יתרה מכך, כל נרטיב שנמנע מאירועים היסטוריים וחוקיים אלה של עידן מלחמת העולם הראשונה, למעשה תומך בתפיסה השגויה והעקבית לפיה ישראל המודרנית הוקמה בעקבות רגשות אשם לאחר השואה. בעצם, הצהרת בלפור והמסמכים הרלוונטיים מקורם כשלושה עשורים טרם השואה. מסמכים בינלאומיים אלה בבירור קדמו לשואה והם מכירים בזיקה הרוחנית והפיזית של העם היהודי לארץ ישראל.

בשורות הבאות נפתח את החוק הבינלאומי על פי הניתוח הבא:

(1) מאז הצהרת בלפור ב-1917 הקהילה הבינלאומית תמכה בהשבת היהודים לצורך הקמה מחודשת של ביתם הלאומי בפלסטין. הצהרת בלפור נכללה במנדט הבריטי על פלסטין ("המנדט על פלסטין", "המנדט הבריטי" או "המנדט"). בית הדין הבינלאומי לצדק הכיר במנדט הבינלאומי כהסכמה בינלאומית עם מעמד מחייב של אמנה.

(2) הקהילה הבינלאומית התחייבה להקים מדינה יהודית בכל השטח שנשלט על ידי המנדט הבריטי, לרבות יהודה ושומרון. סעיף 6 למנדט מעודד במפורש התיישבות יהודית על אדמה זו - כולל יהודה ושומרון.

(3) עד היום לא נכנס לתוקף כל הסכם בינלאומי ולא כל אירוע מחייב - לרבות "תכנית החלוקה" של האו"ם ב-1947 - שהמיר את ההתייחסות ליהודה ושומרון כחלק מגבולות המנדט. אף לא אחד מההסכמים הציע חלופה או ויתור ישראלי על ריבונות זו, לרבות החלטה 242 והסכמים עוקבים כהסכמי אוסלו, מפת הדרכים וכו'.

(4) ההכרה בישראל כמדינה עצמאית הובילה לסיום המנדט הבריטי.

(5) המנדט, צאצא של חוק הנאמנויות, נועד מאז ומעולם להיות זמני ולהסתיים כאשר המשימה שלו תושלם.

(6) משימה זו הייתה להקל על מספר מספק של יהודים החוזרים אל מולדתם ההיסטורית בפלסטין כדי ליצור את בית הלאום היהודי, המסוגל לעמוד בפני עצמו.

(7) עם ההכרה הבינלאומית כי משימה זו הושגה, למה, הסתיים המנדט ובהתאם לתנאים שנקבעו, היהודים קיבלו ריבונות על כל שטחי ישראל - לרבות יהודה ושומרון.

ע"פ החלטת המדינות - מטרת המנדט הייתה הצהרת בלפור

מסמכים היסטוריים מעידים על נוכחות יהודית מתמשכת בישראל מאז ימי התנ"ך. עם זאת, הכרה בינלאומית מודרנית בזכות היהודית לשוב לישראל החלה עם הצהרת בלפור ב-1917. בהי

עד היום לא נכנס לתוקף כל הסכם בינלאומי ולא כל אירוע מחייב – לרבות "תכנית החלוקה" של האו"ם ב-1947 – שהמיר את ההתייחסות ליהודה ושומרון כחלק מגבולות המנדט"

שטח שממנו גורשה. ועידת פיל (The Peel Commission) אישרה את ההגנות הטמונה במתן הגדרה עצמית לעם היהודי כפי ש"לכל האני שים המתורבתים יש מולדת במקום כלשהו, בו הם רוב מוחלט, מדינה שהם יכולים להתייחס אליה כאל שלהם, מדינה שנתנה לאלה מהם שחיים כמיעוט במדינות אחרות בסיס שווה יותר... [עבור היהודים] אדמה זו יכולה להיות רק פלסטיין". לעיתים קרובות משמטים מהנרטיב את העובי דה כי המנדט הבריטי כלל במקור גם את כל אזור ירדן כמיועד ליהודים, כאשר האחרון הושמט מהשטח היהודי ב-1922. אם כן, השטח שהוגדר במקור במנדט הפלסטיני כבר חולק פעם אחת כדי לאפשר הגדרה עצמית ערבית גדולה אפי לו יותר. עובדה היסטורית זו, שלרוב מתעלמים ממנה, מבהירה במידה רבה עוד יותר כי הגרסה המתקנת של המנדט מנתה את כל השטח הנותר ממערב לנהר הירדן כבית היהודי הלאומי - הכולל את יהודה ושומרון.

מחוייבות המנדט הבריטי לייסד את הבית הלאומי היהודי בפלסטיין הייתה חלק מהסכם בינלאומי מחייב. חמישים ואחת מדינות, שהרי כיבו את חבר הלאומים ב-1922, אישרו פה אחד את המנדט בהסכם ורסאי ובהסכמי שלום ביני לאומיים אחרים, לאחר מלחמת העולם הראשונה. לפי סעיף 20 באמנת חבר הלאומים, כל האומות "מתחייבות כי לא יינסו בעתיד לכל התקשרות שאינה עקבית עם התנאים [של ועידת וו] ואם חברה כלשהי "לקחה על עצמה התחייבויות שאינן עקביות עם תנאי ועידה זו, זוהי חובתה של חברה זו לנקוט בצעדים המידיים להשתחרר ממחויבויות אלו".

כתוצאה מכך ניתן לומר כי כל האומות החברות הצביעו ואימצו את המנדט על פלסטיין ב-1922 והתחייבו לתמוך ביצירת הבית הלאומי היהודי בשטח כולו, לרבות יהודה ושומרון. בנוסף, בשני מקרים נפרדים, ממשלת ארה"ב תמכה באופן רשמי במטרת המנדט להקים מולדת ליהודים בפלסטיין, על אף העובדה שאמריקה מעולם לא הפכה לחברה בחבר הלאומים.

לפיכך, המנדט נוצר כאמנה בינלאומית מחייבת - המחייבת את כל החברות בחבר הלאומים וכן, בה סכמה, את ארה"ב - להאיץ את כינונה של מולדת העם היהודי על פני השטח כולו ממערב לנהר היר דן. אם כן, לפי תנאי המנדט - ובהתאם לקונספט החוקי של נאמנות כפי שהיא משתקפת בסעיף 22 לוועידה - העם היהודי מיועד לקבל ריבונות על כל פלסטיין המנדטורית כאשר ניתן יהיה לקבוע שהם מסוגלים "לעמוד ברשות עצמם".

החלטת החלוקה (181) איבדה את תוקפה החוקי

חבר הלאומים הפסיק להתקיים כישות משפ-

בהחלטה עודנו על השולחן גם היום, כאשר הק בלה היהודית ב-1947 נתפסת כהסכמה נמשכת עד היום. כל מסקנה מהסוג הזה מנוגדת לחוקי ההיגיון ולכל עיקרון בסיסי בחוק הכללי והביי נלאומי. כמסמך ריק ולא-מחייב, החלטה 181 נכשלה בניסיונה להחליף את מעמדו החוקי של שטח מנדטורי כלשהו ואין לה כל תוקף משפטי.

תוצאת סיום המנדט הייתה ריבונות ישראלית ביהודה ושומרון

במאי '48 פרשה בריטניה מתפקידה כמחזיקת המנדט. מנדט אינו מסתיים רק מפני שהגורם המנדט טורי החליט לוותר על סמכויותיו טרם שהושגה מטרת המנדט, וגורם זה אינו יכול להשפיע על קיומן או על מהותן של זכויות שכבר נוצרו. יתרה מכך, לעולם אין לגורם המנדטורי סמכות להחליט על סיום המנדט או על שינוי חד-צדדי של תנאיו, באותה מידה שלנאמן שמונה כדי לנהל אפוטורי פסות כלשהי בתחום הנכסים או הרכוש לא תהא כל סמכות להשפיע על זכויותיהם החוקיות של המוטבים.

בחצות ה-15 במאי, 1948 הכריזה מדינת יש ראל על עצמאותה - ומיד פלשו אליה חמשת צבאות ערב. באמצע אותה מלחמה השתלטה ירדן על יהודה ושומרון. הלחימה הסתיימה עם חתי מתם של מספר הסכמי שביתת נשק, שכל אחד מהם כלל תנאים חתומים מפורשים בנוגע לכך שלא יהיו כל השלכות בינלאומיות או מסקנות פוליטיות שקווי שביתת נשק אלו יוכלו לשמש עדות בעניינן. קווי שביתת הנשק האלה ידועים

"מחוייבות המנדט הבריטי לייסד את הבית הלאומי היהודי בפלסטיין הייתה חלק מהסכם בינלאומי מחייב. חמישים ואחת מדינות, שהרכיבו את חבר הלאומים ב-1922, אישרו פה אחד את המנדט בהסכם ורסאי ובהסכמי שלום בינלאומיים אחרים"

כ"קו הירוק". בהמשך סיפחה ירדן את יהודה ושו מרון, אך רק בריטניה ופקיסטן הכירו בחוקיות הסיפוח הזה.

על פי העיקרון המוכר-היטב של ex injuria jus non oritur - פעולות לא חוקיות אינן יכולות ליצור חוקים או להפיק זכויות חוקיות - הסיפוח של יהודה ושומרון מצד ירדן לא השפיע על ריבונות הטריטוריה הזו. כתוצאה מכך, לא הייתה לא לסיפוח הלא-חוקי של יהודה ושומרון מצד ירדן ולא להסכמי שביתת הנשק כל השפעה על הסטטוס החוקי של הטריטוריה המנדטורית ממערב לנהר הירדן.

יתרה מכך, ההכרה הבינלאומית בהכרות העצ מאות של ישראל שינתה את הסטטוס החוקי של הטריטוריה המנדטורית. הכרה זו היא שסיימה את המנדט והעניקה לעם היהודי את הריבונות שעד

אז הייתה "תלויה ועומדת". מטרתו של המנדט על פלשתינה הוגשמה כאשר לאוכלוסייה היהודית היה רוב - או לפחות כאשר היא הייתה גדולה מספיק כדי שהעולם יכיר ביכולתה להקים מדינה שתוכל "לעמוד על שתי רגליה". ברגע שזו קרה, השיג העם היהודי את מטרת המנדט-הנאמנות - ריבונות בכל הטריטוריה שממערב לנהר הירדן, כאשר הגבול המנדטורי הוא שמהווה את הגבול החוקי היחיד שהעולם הכיר בו.

ב-5 ביוני, 1967 פתחה ישראל במלחמת הגנה עצמית נגד הצבא המצרי, היא מלחמת ששת הימים. באמצע אותה מלחמה שחרר צה"ל את יהודה ושומרון משלטונה הלא חוקי של ירדן. מכיוון שישראל הכירה באופיו הרגיש והפוליטי של ניהול הטריטוריות האלו - ותוך ציפייה אמיתית להסכם שלום אפשרי קרוב - היא נמנעה מלהחיל את ריבונותה החוקית על יהודה ושומרון. במי קום זאת בחרה ממשלת ישראל להחיל דה פקטו (באופן מעשי) את "התנאים ההומניטריים" של האמנות הבינלאומיות שנועדו למצב של "כיבוש צבאי של טריטוריה זרה" - אמנת האג משנת 1907 ואמנת ז'נבה הרביעית משנת 1949. יתרה מכך, על פי סעיף 43 של "תקנות האג", בחרה הממשלה להשאיר על כנו את רוב המשפט האזרחי שחל שם באותה תקופה (ושהיה בעיקרו עותומאני וירדני).

יש להדגיש שהיישום דה פקטו מצד ישראל של הכללים האלה אין בו כדי הסכמה לכך שהם יחולו גם דה יורה (משפטית) ואין הוא מהווה ויתור בכל רמה שהיא. יתרה מכך, הטיעון שהתקנות האלו חלות דה יורה אינו תקף. ישראל קיבלה זכויות ריי בוניות על שטחים אלה עם סיומו של המנדט הבי ריטי. אי לכך, טעות היא לכנות את נוכחות ישראל בהם "כיבוש צבאי". כמו כן, אין בעובדה שישראל בחרה עד כה להחיל את ריבונותה רק באזורים מסוימים של יהודה ושומרון כדי לציין שישראל ויתרה או איבדה את זכותה הלגיטימית להחיל את ריבונותה על כל הטריטוריה הכלולה בגבולותיה החוקיים.

סיכום – המנדט: בסיס לריבונות תחת החוק הבינלאומי

המנדט הבריטי על פלסטיין הסתיים לפני למי עלה משישים שנה. עם סיומו הוענקה הריבונות למדינה היהודית. מסמך יסודי זה - עליו הייתה הסכמה מצד כוחות הברית ב-1922 - ביסס את המעמד המשפטי המודרני של יהודה ושומרון, והוא מכריע גם היום.

אמנה בינלאומית שמורכבת מהסכם בינלאומי מחייב "בפועל ועל פי החוק" ייעד את פלסטיין כבית הלאומי של העם היהודי, והכיר בשטח של "פלסטיין" ככולל את אזור יהודה ושומרון. שום הסכם, מסמך או החלטה לא המירו מציאות זו. כל דיון יכול להישען על הידע לפיו ישראל שומרת על ריבונות חוקית ביהודה ושומרון ולפיכך נוכחות יהודית וקהילות יהודיות באזור הן חוקיות על פי החוק הבינלאומי.

הכותבת, קרן שטאל-דן, משפטנית בוגרת אוניברסיטת מישיגן, לימודי ערבית באוניברסיטה האמריקנית בקהיר ובטוניס ומשפט באוניברסיטה העברית. עבודת התזה שלה (לתואר שני במשפטיים) עסקה בחוקיות ההתיישבות ביהודה ושומרון על פי המשפט הבינלאומי.

'ממשל טראמפ – הזדמנות היסטורית שאסור להחמיץ'

עו"ד מארק צל, יו"ר המפלגה הרפובליקנית בישראל, רואה בכהונת טראמפ הזדמנות היסטורית לחולל שינוי דרמטי ביחס לסכסוך הישראלי-ערבי, אך זאת בתנאי שממשלת ישראל תדע להציג את דרישותיה וייעדיה.

צילום: Mike Segar, דויטש

ייקח יותר זמן", אמר. באשר למדיניות הממשל החדש כלפי ישראל, לב הרצאתו, אומר צל כי עיקרה הוא התפיסה לפיה הממשל בושינגטון יכבד את ריבונות ישראל והחלטותיה באשר לעתיד ארץ ישראל. "טראמפ לא יגיד לישראל לבנות או לא, לספח או לא. הוא יכבד את החלטת הממשלה על גורלנו בארצנו. המדיניות הזו היא מהפכנית. חמישים

כהפוכים. "זה היה ממש נס. ניצחון מוחץ", אומר צל המתאר כיצד הוזמן לפנות בוקר לאולפני התקשורת שם לא נותר לו אלא ללעוג לכל אותם "מומחים שחושבים שהם יודעים הכול". את תגובת הדמוקרטים להפסד של קלינטון הוא מדמה להתמודדות עם אבל על שלבי ההתכתיחות, הזעם וההדחקה שבה, "עד קבלת המציאות. זה לוקח זמן, וכנראה אצל הדמוקרטים זה

ממשל טראמפ במדיניות ארה"ב כלפי המזרח התיכון בכלל והסכסוך הישראלי ערבי בפרט. בדבריו גם התייחס להצהרות הבית הלבן, אותן יש מי שהגדיר כעדות להסתייגות טראמפ מהבטחותיו טרם הבחירות.

את דבריו פתח בתיאור ליל הבחירות, אותו לילה בו פרשנים ועיתונאים העניקו להילארי קלינטון ניצחון בטוח, אך בסופו התבררו הדברים

"נקודה היסטורית שקשה לתאר את החשיבות שלה", כך מגדיר יו"ר המפלגה הרפובליקנית בישראל, עו"ד מארק צל, את כניסתו של דונלד טראמפ לכהונת נשיא ארצות הברית.

בהרצאה אותה נשא בשמורת 'עוז וגאון' שבגוש עציון הציג עו"ד צל את הצעדים הראשונים המוכיחים את התמורות הדרמטיות אותן מיישם

כמכשול לשלום. לעומת זאת הדובר הנוכחי רואה רק בבנייה מעבר לשטח המוניציפאלי כבינייה בעייתית, "זה מהפכני ומדהים, גם בקטע הזה של ההצהרה. לגבי ישובים חדשים הוא אמר שיכול להיות שזה לא יהיה לטובת החיפוש אחרי השלום. אני אומר שנכון, הבנייה בישובים חדשים תהייה בעייתית לערבים ולאנשי שמאל שלא רוצים נוכחות יהודית ביהודה ושומרון. ההצהרה של הבית הלבן הייתה מוזיקה באוזניים שלי ושל אחרים".

ומה באשר להעברת השגרירות? מהלך שני דמה היה, לפחות על פי חלק מההצהרות, שי תרחש כמעט למחרת הכרתו של טראמפ ועד כה לא התרחש, ובמקומו אמר הנשיא החדש בריאיון כי הדבר יישקל וייעשה באופן מדוד. על כך אומר צל כי יש לזהות ולבטל חדשות מוזיפות שהופצו על קשיים ברכישת מבנה לטובת השגרירות ובנייתו, שכן אין כל צורך בבנייה וברכישה שכזו, אלא בסך הכול להחליף את השלט מעל הקונסוליה בירושלים ובכך כבר קיימת שגרירות לכל דבר.

באשר לעיכוב בביצוע ההבטחה הזו אומר צל כי בין ההבטחה לאותו ריאיון בו טראמפ טען כי הדברים יישקלו הייתה "שיחה טלפונית של כחצי שעה בין ראש הממשלה נתניהו לבין נשיא ארה"ב טראמפ ואחריה בא היסע לאט". אני לא מותח ביקורת על ראש הממשלה. הם פשוט לא מוכנים לקצב העבודה של טראמפ שעובד כמו סוס מירוץ, והיה ברור שהוא היה על סף הכרזת העברת השגרירות לירושלים, אבל הגורמים בארץ פשוט לא היו מוכנים לכך".

"אני מכיר את הצוות של טראמפ ואת השיגריר המיועד. הם מתכוונים להעביר את השגרירות אבל הם גם מכבדים את ממשלת ישראל שהיא ריבון בישראל, ואם ממשלת ישראל אומרת 'סע לאט' אז ארה"ב תיסע לאט. אותו דבר עם התיישבות. במהלך תקופת המעבר קיבלתי לא מעט שיחות עם אנשי טראמפ האחראים למדיניות חוץ ולמזרח התיכון ולישראל. הם שאלו אותי איפה ישראל, איפה רשימת הבקשות שלה. הם כבר מוכנים, אבל ישראל חששה מתגובת אובמה עד הרגע האחרון, ואכן ראינו מה הוא היה מסוגל לעשות באו"ם ברגע האחרון כשגרם לנו נזק בלתי הפיך לטווח הקצר, לכן אני לא מותח ביקורת על מה שנעשה או לא נעשה עד העשרים בינואר, אבל אחרי העשרים בינואר זה עולם חדש".

על זאת מוסיף צל ומדגיש כי "יש למדיניות המהפכנית של ממשל טראמפ לכבד את החלטות ישראל לגבי ארץ ישראל, גם צד שני של מטבע: בפעם הראשונה מאז ששת הימים על ישראל להכריע מה הם האינטרסים האסטרטגיים שלה בכל ארץ ישראל, ירושלים, יהודה, שומרון, גולן, ואני מוסיף גם את עזה. מה אנחנו רוצים ומה אנחנו מחליטים לגבי גורלנו. בעקבות העבודה הקשה שלנו, בהתנדבות, במערכת הבחירות הגענו למצב שלא חלמנו עליו, אבל עכשיו שיו גורל שלנו בידינו ואנחנו צריכים להחליט מה אנחנו רוצים כעם וכמדינה ביהודה ושומרון ובמקומות שונים בארץ ישראל. הכדור עובר לידינו ואנחנו צריכים להחליט. אנחנו בנקודת זמן היסטורית שלא חלמנו עליה. יש לנו הזדמנות פז להפוך את הנזק שנגרם במהלך שנים רבות ולחזק את המפעל הציוני שלנו, את האתגר הזה. אני לא יודע אם בושנינגטון הם תומכים או מתנגדים לריבונות, אבל הם מכבדים אותנו והגיעה השעה שהמנהיגים שלנו יחליטו שבאמת ארץ ישראל שייכת לעם ישראל".

בוש ואובמה נתנו סיוע של 32 מיליארד דולר, אבל באותו זמן העבירו כל שנה 600 מיליון דולר לפיתוח הגנת הטילים שלנו - חיץ וכיפת ברזל. הכפלה של הסכום הזה מביא אותנו לשישה מיליארד דולר וביחד 38 מיליארד, אבל אובמה לא רק שנתן את אותו סכום, שהוא אכן סכום נדיב וארה"ב לא חייבת לתת לנו אותו, אבל לא מדובר בסכום חסר תקדים, מעבר לכך שמה שאובמה עשה הוא הטיל כמה הגבלות על הסכומים האלה, כלומר שאם הקונגרס יחליט להעביר סיוע נוסף לישראל, לדוגמה אם איראן מפתחת נשק גרעיני ואנחנו צריכים הגנה נוספת, לפי תכנית אובמה אנחנו לא יכולים לבקש זאת. לעומת זאת, מדיניות טראמפ היא שמה שנחתם על ידי אובמה הוא רק צעד ראשון, והמשמעות היא שאם נצטרך סיוע ועזרה נוספים אצל טראמפ הכול אפשרי".

גם בסוגיית ההסכם עם איראן צפויים שינויים לא מבוטלים, גם אם כבר בראשית כהונת טראמפ ברור לו שלא ניתן לסגת מכל ההסכמות מול האיראנים שהרי חלקן כבר בוצעו כמו הפשרת מאה וחמישים מיליארד דולר לטובת האיראנים והעברת כשני מיליארד דולר שהועברו לאיראנים במטוסים, "אבל לגבי השאר - מה שאובמה לא התייחס אליו כמו הטילים הבליסטיים שהם מפתחים ומאיימים בהם עלינו, אובמה לא רצה להיכנס לזה וטראמפ כן ייכנס לזה, וכך גם דברים נוספים שנוגעים להחלטת אובמה להפוך את איראן להגמון במזרח התיכון. זה דבר שלא מקורו בעל ממשל טראמפ".

בדבריו מדגיש עוד צל את המהירות חסרת התקדים שבה פעל טראמפ ליישום הבטחותיו עם החתימה על צווים נשיאותיים בתחומים רבים.

בהמשך הדברים התייחס לאופן בו כבר כעת ניתן לחוש בפועל את שינוי הגישה האמריקאית כלפי ישראל ומהלכיה. "כאשר ממשלת ישראל הכריזה על בניית 5000 יחידות דיור חדשות תגובת הממשל בושנינגטון הייתה שקט מוחלט. באותו זמן האירופאים והאחרים מיהרו לגנות את ההחלטה הזו. השתיקה בושנינגטון פשוט מדהימה. אין תקדים לכך בהיסטוריה של יחסי ארה"ב וישראל מאז 67' בתחום הזה. זה קרה שוב כשחוקר ההסדרה הועבר בכנסת. התגובה של בושנינגטון הייתה שתיקה. האירופים מתקווים, וגם היועמ"ש אומר שהחוק בעייתי ולא יעבור בג"ץ, אבל התגובה האמריקאית הייתה שתיקה".

בהקשר זה התייחס צל להצהרת הבית הלבן ממנה נדמה היה כי מתחילה נסיגה מהבטחות קמפיין הבחירות, אך לטעמו נכון וראוי להקשיב היטב לניואנסים העולים מההצהרה ההיא. "אני מחלק את ההצהרה הזו לשני חלקים - דובר הבית הלבן אמר שההתיישבות אינה מכשול לשלום. לאוזניים ישראליות זה לא מצלצל, אבל לאוזניים אמריקאיות, שמכירות את המדיניות האמריקאית בחמישים השנים האחרונות, זה לא ייאמן, כי מאז הישוב הראשון שהוקם ביו"ש כל ממשל אמריקאי, רפובליקני ודמוקרטי כאחד, אמרו שהתיישבות יהודית בלב ארץ ישראל היא מכשול לשלום עם הערבים. חלק אמרו שזה בלתי חוקי ובלתי לגיטימי, אבל כולם אמרו שזה מכשול לשלום. כאשר דובר הבית הלבן אמר במפורש שזה לא המצב, גבירותי ורבותי אלו חבלי משיח!".

"הקטע השני בדבריו של הדובר כלל התייחסות לבנייה בתוך הישובים הקיימים מעבר לגבולות המוניציפאליים שלהם, מה שאנחנו קוראים לו הקו הכחול". בהקשר זה מזכיר צל את דבריהם של סנטורים בכירים עד כה, ולפיהם גם גידול טבעי בתוך הישובים עצמם מנוגד למדיניות האמריקאית ונחשב בעיניהם

"טראמפ לא יגיד לישראל לבנות או לספח את החלטת הממשלה על גורלנו בארצנו. המדיניות הזו היא מהפכנית"

"כאשר ממשלת ישראל הכריזה על בניית 5000 יחידות דיור חדשות תגובת הממשל בושנינגטון הייתה שקט מוחלט. באותו זמן האירופאים והאחרים מיהרו לגנות את ההחלטה הזו. השתיקה בושנינגטון פשוט מדהימה. אין תקדים לכך בהיסטוריה של יחסי ארה"ב וישראל"

"יש לנו הזדמנות פז להפוך את הנזק שנגרם במהלך שנים רבות ולחזק את המפעל הציוני שלנו, את האתגר הזה. הם מכבדים אותנו והגיעה השעה שהמנהיגים שלנו יחליטו שבאמת ארץ ישראל שייכת לעם ישראל"

צילום: נשים בירוק-מארק צל בהרצאה ב'עוז וגאון'

שנה מאז ששת הימים אף ממשל אמריקאי לא הסכים לאמץ את המדיניות הזו אלא להיפך, הם הציגו את המסגרת לתהליך שיוביל לשלום בשי-מות שונים - שטחים תמורת שלום, שתי מדינות לשני עמים וכו', וכולם היו הכתבה של הממשל בושנינגטון לגבי מה שאנחנו צריכים לעשות. בזמן הזה הצלחנו לפעול בין הטיפות, בנינו, ועשינו את זה בעזרת הקב"ה, ביו"ש ובעזה אה, בירושלים וברמת הגולן, בנינו מפעל התיישבות פורח ומדהים. כעת יש שינוי במדיניות ושינגטון שאפילו לא חלמנו עליו. התפללנו לכך, אבל לא חלמנו שזה יכול להתממש".

מדיניות זו, מסביר צל, היא המובילה בין השאר גם להבטחה להעברת השגרירות מתל אביב לירושלים, החלטה שחשיבותה היא הרבה מעבר לסמלית: "מאז 48' המדיניות של ארה"ב הייתה שירושלים לא שייכת לישראל, גם מזרח העיר וגם המערב. על פי הערכיסיים במחלקת המדינה בארה"ב, ירושלים היא תחום עצמאי שלא שייך לאיש ושצריך להיות תחת פיקוח בינלאומי, זו פיקציה משפטית דיפלומטית שהייתה המדיניות של ארה"ב. המשמעות של כך הייתה שאי-סור, מבחינת המדיניות הזו, לשים את השגרירות האמריקאית בירושלים כי היא לא בירת ישראל". מוסיף צל ומציין כי מאז שחרורה ואיחודה של ירושלים בשנת 67' "הקונסוליה, שהייתה בירושלים מאז אמצע המאה ה-19, הפכה לשגרירות עבור הערבים הפלשתינאים, ואחרי אוסלו זו ה"רש"פ. כך הם מגדירים זאת".

"נושא העברת השגרירות מתל אביב לירושלים זה לא עניין סמלי", אומר צל המציין פנ נוסף של המציאות הנוכחית: "במהלך כל השנים מאז 67' הקונסוליה בירושלים לא הייתה כפופה איכשהו לשגרירות בתל אביב. עד כדי כך שהקונסוליה בירושלים הייתה מדווחת לשולחן אחר במחלקת המדינה בושנינגטון, לשולחן שאליו מדווחת השגרירות ברבת עמון, ללא קשר למה שקורה בתל אביב". כעת הוא מקווה ומאמין כי יושם קץ למדיניות זו שהשלכותיה רבות על היחס האמריקאי למתרחש בישראל.

פרק נוסף העולה מהמדיניות המכבדת את החלטותיה והכרעותיה של ישראל באשר לעתידה, הוא פרק ההתיישבות ביהודה ושומרון, "המשמעות היא שאם ישראל מחליטה להתיישב ולפתח את הנוכחות היהודית ביו"ש הממשל בושנינגטון יקבל את זה. אני לא אומר שהם יסכימו או יאהבו זאת. אולי כן. אבל הם יכבדו את ההחלטה. זה דבר ענק", קובע צל.

עוד הזכיר צל את סוגיית הסיוע הצבאי כלכלי האמריקאי לישראל. "אנשי אובמה אמרו במהלך הקמפיין שממשל אובמה נתן הכי הרבה, 38 מיליארד בעשור הנוכחי, וזה היה פשוט אשליה. מה שקרה הוא שארה"ב בעשור הקודם תחת

דואגים לאיכות הסביבה? חייבים ריבונות

איצ'ה מאיר, מנכ"ל איגוד ערים לסביבה שומרון מתאר מציאות עגומה בה באין ריבונות וחוק ישראלי ביו"ש זיהום האוויר, הקרקע ורמיסת ערכי הטבע משתוללים באין מפריע וגורמים נזקים גם לאזור השפלה. ולמי לא אכפת?

מחצבה. צילום: לעמ

איצ'ה מאיר

למרות אינסוף הצהרות ושבועות על אהבת ארץ ישראל עדיין משום מה מצטייר הימין הישראלי כרחוק מענייני איכות סביבה, שי-מור, מיחזור ועולם הקיימות. את זה, יאמרו לכם או לפחות יהררו בליבם, תשאירו לירוקים משינקין. אצל איצ'ה מאיר, מנכ"ל איגוד ערים לסביבה שומרון, איכות סביבה, מאבק בזיהומי קרקע ואוויר ודאגה לעתיד נקי וירוק יותר הם בין השאר גם חלק בלתי נפרד מתפיסת עולם לאומית. בשיחה עם 'ריבונות' הוא מספר עד כמה העובדה שעד כה לא הוחלה הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון פוגעת ותפגע לא רק בתושבי האזורים הללו אלא גם בתושבי גוש דן ואזורים נוספים ברחבי הארץ. כבר בראשית השיחה אתו אנחנו מבקשים להכיר כמה מסעיפי איכות הסביבה שנפגעים באופן חמור מהיעדרה של ריבונות ישראלית מלאה על השטח, ואיצ'ה משגר אותם בזה אחר זה:

"נושא השפכים - בין 40 ל-60 מיליון קוב של שפכים זורמים בנחלי השומרון וברובם הם חוצים את הקו הירוק מערבה. מדובר בנושא מאוד בעייתי. נושא נוסף הוא הפסולת - יש פער עצום בטיפול בין אוכלוסייה ישראלית שמתנהלת לפי הסטנדרטים של ישראל הריבונית ועוסקים במיחזור ושיטות קיימות פחות מזה: מות לעומת המצב ברשות הפלשתינאית, ולא משנה אם מדובר בשטחי A, B או C. הפסולת שם נאמדת בכ-200 אתרים שבהם היא בוערת ומוזהמת ומחלחלת למי תהום ועשן הבערה פוגע בבריאות של כלל התושבים באזור".

תחום נוסף אותו מונה איצ'ה מאיר ומתקשר ישירות לאותו עשן בערת הפי-

מיחזור

"פסולת רדיואקטיבית ממרפאות, מרפאות שיניים ובתי חולים לא מפונים בצורה מסודרת ומושלכים לוואדות"

“המערכת המשפטית, שהיא אם כל הצרות, אומרת על כל חוק שכלל לא בטוח שהוא אכן צריך לחול גם ביהודה ושומרון - מי אמר שאם הכנסת חוקקה חוק על פליטת זיהום שהוא טוב לתל אביב שהוא אכן טוב גם ליהודה ושומרון?”

“בין 40 ל-60 מיליון קוב של שפכים זורמים בנחלי השומרון וברובם הם חוצים את הקו הירוק מערבה”

המינהל האזרחי לאתר את האדמות עם הבעייתיות המשפטית הפחותה ביותר, “הגענו לואדי ובספריי אדום סימנו את המקום. המועצה לקחה הלוואה של כשבעה מיליון שקל והתחילה בבניית מכון טיהור השפכים. בתוך זמן קצר ‘שלום עכשיו’ הגישו עתירה, המנהל האזרחי הוציא צו הפסקת עבודות, ומאז 2008 המבנה עומד ללא התקדמות”.

צו הפסקת הבנייה הפך בידי המנהל האזרחי, בעקבות עתירת ‘שלום עכשיו’, לצו הריסה, אך גם במנהל הבינו את הצורך במתקן ואת האבסורד שבהריסתו והקפיאו את הצווים. ב‘שלום עכשיו’ לא ויתרו ועתרו לבג”צ בדרישה לבצע את ההרס, אך בית המשפט קבע שאמנם נעשתה עבירה ואסור היה להקים את המתקן על קרקע שאינה קרקע מדינה, אך מאחר שטובת כלל התושבים מחייבת את הבניה הוסכם לקבל את הצעתם של איצ’ה ואני שיו ליעד את המתקן לכלל האוכלוסייה, יהודים וערבים. “מאחר שאין לכפרים מערכת צינורות מסודרת אלא מזמינים מיכלית ששואבת מבור הספיגה שבחצר, נקים בור שאליה יוכלו המיכליות לשפוך את השפכים ומכון הטיהור יטפל בשפכי שתי האוכלוסיית”.

סיות”.

במשך כל התקופה בה עדיין אין מתקן טיהור הנוקים הסביבתיים קשים, ליהודים וערבים כאחד והפגיעה בכרמי הזיתים של ערביי הכפרים שמסביב היא דוגמא אחת מרבות לכך. “היועץ המשפטי של אי”ש אמר שהוא לא יעמוד בבג”צ ונתן אפשרות לעורך הדין של שלום עכשיו להשתתף בכל הפגיי שות ולראות את כל הניירת. העסק היה תקוע שנים כי יועצים משפטיים אמרו שלא מקובל עליהם שהביוב של עופרה יטופל על קרקע שרשומה כפרייטית, למרות שלא מדובר בקרקע ששייכת למיי שהו, קרקע סלעית שנמצאת על מדרון וברור שלא עובדה מעולם”, מספר מאיר ומציין כי “בכל מקום בארץ, לצרכי ביוב, כבישים, חשמל וכו’ המדינה מפקיעה ומפצה את בעל הקרקע. כאן זה לא קורה. עוצרים את כל המהלכים וגורמים נזק עצום”.

“חמישים שנה חלפו מאז ששת הימים, ובמקום שמדינת ישראל תגבש מה עושים בינתיים, שמי שמקים מתקן טיהור שפכים באריאל יטפל גם בכי פרי הסביבה. שהמתקן שבבית אל יטפל גם בשפכי הכפר הסמוך וכך בשאר המקומות, אבל המדינה לא נותנת שזה יקרה כי המגמה היא הפרדה. מעניין שדווקא המתנחלים מבקשים שיתוף כי הערבים לא יכולים להקים אותם, אבל המדינה לא מאפשרת מערכות משותפות, ובתחום הפסולת זה מאוד ברור”.

כאמור, זיהומי הקרקע והאוויר לא מכירים בקו ירוק או בגדר הפרדה, השפכים והזיהום מגיעים עמוק אל מרכזי האוכלוסייה שבאזור השפלה. “רוב השפכים שמגיעים לנחלי יהודה ושומרון מגיעים מהפלשתינאים. הבולטים הם שפכי חברון שזו רמים לנחל חברון ומשם לכיוון בקעת באר שבע, נחל שכם עדיין זורם למרות מתקן טיהור השפכים שהוקם לאחרונה במימון הבנק הגרמני. הזיהום שבנחל הזה זורם ומגיע לנחל אלכסנדר ומזהם. הביוב של רמאללה מחלחל למי תהום בכיוון נחל איילון. זו פגיעה ארוכת טווח”.

לעומת כל אלה, מאיר בטוח שהמענה הוא אך ורק ריבונות שתחול על השטח כולו. “כשתהיה ריבונות יהיה ריבון שעליו חלה הדרישה לטפל במפגעים. היום אומרים שהמצב אמורפי וזה לא בדיוק אנחנו, חלק זה הם וכו’. דוגמא לכך הוא הנחל שזורם מתחת לכביש 60, בצומת לכיוון עטרת ונווה צוף. זורם לשם ביוב שנוצר מג’לזון ובר זית שבשטחי A וזורם לאזור C. המינהל לא יכול לטפל בהתחלה שלו כי זה בשליטה שלהם, אבל אחר כך הוא מגיע לאזור שבשליטתנו, אבל לא הגיוני להקים מכון טיהור שפכים באמצע הוואדי, צריך למקם אותו אצלם. כך הדברים נו פלים בין הכיסאות. חוק אחד וריבון אחד שלא מבחין בין אזורים אדמיניסטרטיביים שונים יביא לכך שהדברים ייעשו במקום הנכון ביותר ובאופן היעיל ביותר”.

גם בעיית שפני סלע שהעבירו את שושנת יריחו שפי געה קשה במערב השומרון, ילדים רבים קיבלו פצעים קשים ועוברים הקרנות וטיפולים קשים. כשאין רצף אכיפה ושליטה אין יכולת להתמודד עם התופעות הללו”.

ועדיין לא דיברנו על שוד העתיקות מאתרי המורשת והארכיאולוגיה. אנחנו כמעט לא מגיעים למקומות הללו, לא מפקחים עליהם והנוק הוא עצום. סבסטיה והרודיון הם המוכרים אבל יש עוד הרבה מאוד אתרים עם שוד עתיקות חמור מאוד. באחרונה הקמנו ארגון מתנדבים למאבק בתופעה, אבל הבעיה היא חוסר חקיקה. מפני שאין ריבונות בשטח הזה אין החקיקה הנצרכת כמו חוק אוויר נקי, חוק האסבסט ועוד חוקים רבים הכרחיים. המציאות שבה ראש רשות מקומית יכול למנות פקחים ולאכוף את החוק, לגבות קנסות שמסייעים ליציבותה של הרשות, כל זה לא קיים עד שתהיה ריבונות. אין פתרון אחר”.

המשפטיזציה בשירות הפרדה – אם כל חטאת

המציאות האבסורדית בה כל חוק ישראלי צריך לעבור את המסננת של האלוף על מנת שיוחל על יהודה ושומרון הופכת את מחסום המשפטנות לכמעט בלתי עביר לחקיקה הנוגעת לאיכות סביבה ובריאות. מאיר מספר כיצד לפני כעשרים שנה, כאשר חוקקה הכנסת חוקים בתחומים אזרחיים הנוגעים להתיישבות, הוחלו החוקים על ידי צו אלוף בתוך חודשים מספר, אולם ברבות השנים, עם העלייה בהיקף החקיקה המהלך הפך למסובך עד כמעט בלתי אפשרי. “המערכת המשפטית, שהיא אם כל הצרות, אומרת על כל חוק שכלל לא בטוח שהוא אכן צריך לחול גם ביהודה ושומרון - מי אמר שאם הכנסת חוקקה חוק על פליטת זיהום שהוא טוב לתל אביב שהוא אכן טוב גם ליהודה ושומרון?”.

בדבריו אודות הכפיפות לדרג המשפטי מחי ריף איצ’ה מאיר את דבריו וקובע כי “ראש המנהל האזרחי, מתאם הפעולות בשטחים, אלוף הפיקוד, כולם לא יכולים לעשות דבר בלי הסגן או הסרן בן ה-24 שמונה לתפקיד יועץ משפטי במנהל האזרחי, והוא צריך לאשר או להסתייג מכל הצעת חוק”.

אחת הפרשות התמוהות שבהן איכות הסביבה הפכה קרבן לאג’נדות המתנגדות לכל אחיזה יש ראלית בשטח, היא פרשת מתקן טיהור השפכים בעפרה. בנייתו של המתקן התעכבה בגלל קושי באיתור אדמות פנויות, עד שתושבי עפרה הגיי שו לראש המועצה דאז, פנחס ולרשטיין, עצומה הדורשת טיפול בביוב של הישוב. בהמשך זימן המשרד לאיכות הסביבה את ולרשטיין לשימוע לקראת תביעה פלילית על שאינו מטפל בביוב. כתוצאה מהמהלכים יצאו איצ’ה מאיר מתוקף תפקידו כמנכ”ל איגוד ערים שומרון יחד עם אנשי

סולת הוא איכות האוויר. בעוד בהתיישבות הישראליית ישנן שתי תחנות ניטור אוויר, האחת באריאל והאחרת באלון שבות. “מדובר באזור שהוא מהטובים בארץ מבחינת זיהום אוויר, ולמרות זאת יש נקודות רבות של זיהום אוויר כתוצאה משריפת פסולת ומפחמות, מה שלא קיים בכלל במקומות שבהן ישנו החוק הישראלי”.

ההפקרות ביחסם של הפלשתינים לסביבה ולטבע באה לידי ביטוי במספר אלמנטים שמיעוטם מגיעים לכותרות, אך השפעתם על חיי כולנו משמעותית וארוכת טווח. מאיר מזכיר את המחצבות הפירטיות כמוודל להתיישבות הפלשתינית הכוללת שטחים פתוחים. “אם אצלנו למחצבות יש רישוי, תכנית ופיקוח, יש אגרות ודרישות איכות, אצל הפלשתינים כל זה לא קיים. מי שיש לו שטח משלם למושל באזור ויכול לפתוח מחצבה, לעשות מה שהוא רוצה בלי תכנית ומגבלות וכולנו רואים את התוצאות. בדרך כלל רבים מבעלי המחצבות הללו הם קרובים למלכות”.

בעלי החיים למדו לבד איפה כדאי לחיות ומאיפה כדאי להיזהר

גם הדוגלים בשמירת טבע חי וצומח אמורים לשקול שוב אם אחיזה ערבית בשטח עושה טוב לערכים הללו. “מספר שמורות טבע שנמסרו באוסלו לא קיימות יותר, ואלה שקיימות ניזוקו. מספרם של הצבאים, התנים, השועלים, שפני הסלע וחזירי בר בשטחים הפתוחים סביב ההתיישבות בשומרון בנימיין וקצת בגוש עציון עלה דרסטית. בעלי החיים הללו כמעט ולא נמצאים ליד הכפרים הפלשתינים, במקום שבו אין חוקי ציד, אין פיקוח ציד ויש הרעלות. הם ממש יודים עים איפה לחיות”.

גם זיהום הקרקע משמנים ודלקים מעשרות תחנות דלק בלתי מפוקחות הולך ומחריף כל עוד המקום נעדר שליטה ואכיפת חוק ישראלית. “תחנות הדלק הללו מזהמות את הקרקע ללא בקרה, כל נושא החומרים המסוכנים מפוקחים אצלנו עם נהלים, רישיונות, חוקי עזר וכו’. אצלם זה לא קיים. אני יכול גם לגלות סוד - פסולת רדיואקטיבית ממרפאות, מרפאות שייניים ובתי חולים לא מפונים בצורה מסודרת ומושלכים לוואדות”.

תחום בלתי מוכר הוא תחום ההתמודדות עם צמחים פולשים. מאיר מציג דוגמא לכך בצמח האמברוסיה שהגיע ארצה מדרום אמריקה ומתפשט ללא בקרה, מדובר בצמח יפה לעין אך בדרך התפשטותו המהירה הוא מכחיד כל צמחייה אחרת, “וכשנאבקים בו הוא עוד יותר מתחזק”, אומר מאיר ומוסיף: “הצמח הזה משמיד את צמחיית ארץ ישראל. הוא הגיע לאזור שכם עם משלוח עצים וכעת הוא מתפשט בצורה מדאיגה מאוד באזור נחל אלכסנדר. זו פשוט קטסטרופה. הוא משתלט על אזורים שלמים. לפקחים שלנו אין יכולת להיכנס לשטחי A ו-B ולא ניתן להילחם בוה. קיימת

דבר אל הנוער

יהודה עציון

ואנו נאבקים לסכל את כוונתם, להישאר "עומדים על רגלינו". חברים יקרים - זו היתה ועודנה מטרת המאבק, זאת, ולא יותר.

צאו וראו כי האיר הקב"ה לנו את פניו, ועל גבי המאבק הזה כבר "העמיס" לנו הישגים נוספים שהיו מעבר למטרת המאבק, הישגים שאפילו מובילי המאבק לא שיערו שניתן יהיה להשיגם תוך כדי תנועה, בזכותם של אנשי עמונה. על כך יש כמובן לשבחם עד מאוד, ולהודות לקב"ה - וגם לשלוחיו - על שזכינו ב"הגדלת ראש" בכל המובנים, מן הפרט (יישוב קראוונים בודד) אל הכלל (מפעל ההתיישבות הגדול בכל חבל ההר).

ועכשיו תשאלו - מהם אפוא יעדי מאבק אשר מחייב מאמץ והתמסרות "עד הסוף"?

התשובה - מה לעשות - מורכבת. אין היא ניתנת בתחום המאבק על יישוב הארץ בלבד אלא במלוא העורף מק והרוחב, בבניית הקומה והדמות של כל העם, בכל הארץ.

הדרגה העליונה במאבקים - כאלה שאינם מלחמה ישירה נגד אויבנו - היא עמידה נגד שמך, נגד ניסיון האויב להעביר אותנו על עיקרי חיינו ואמונתנו. חז"ל הורו כי הכלל הוא שעלינו להתנגד עד מוות ולא לעבור על אחת משלושה איסורים של פולחן אל זר, גילוי עריות ורצח - ואילו "בשעת השמך" עלינו להתנגד עד מוות אפילו בהגנה על מצווה קלה או על מנהג אבות.

כל הנ"ל אינו רלוונטי עתה, מכיוון שלא עסקי נן במאבק עם אויב אלא עם מדינתנו שלנו וזרועותיה אשר מרשיעות לעשות, בין מדעת בין שלא מדעת, ולכן "סר מר המוות" כאמצעי כשר במאבק. כל המאמץ כולו הוא מאמץ של חיים, של כל כוחות החיים ולמען החיים, ככתוב: "אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ אֶת חֻקֹתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם" (ויקרא י"ח ד'), וכדרשת חז"ל (אמנם בהקשר שונה): "וחי בהם - ולא שיימות בהם" (מסכת סנהדרין ע"ד א').

ומול רשויות השלטון שלנו, הלכה ידועה היא ש"אם גזר המלך לבטל מצוה - אין שומעין לו" (רמב"ם הלכות מלכים ג' ט'). הלכה זו מביאה אותנו לחיוב התנגדות לצו או הוראה הנוגדים את מצוות התורה. בודאי היה עלינו שלא להישמע אפוא לצו הפיני והריסה של יישוב בארץ ישראל - אלא שדעתי היא שהקמת היישוב מחדש בסמוך למקומו המקורי "ממתקת את הדין" במקרה זה.

ורק עכשיו אגיע אל לב תשובתי לשאלה הגדולה - למה עלינו להקדיש את חיינו, ללא כל שיוור.

בעצם, גם מה שאמרנו כרגע שבמצב דברים מסוים "אין שומעין" למלך, איננו כה משמעותי. כי המלכות - המדינה - תורה הוראות שאינן כתורה, אנחנו לא נצייט, אין נפקא מינה גדולה אם נישפט או לא נישפט, המדינה תמשיך בשלה - ומה הועלנו? הרי אין ענייננו ב"אני את נפשי הצלתי", נכון?

על כן קראו נא את קריאת הכיוון אשר קורא אני אליכם: המאמץ העליון חייב להיות "לכבוש את המלכה בבית", לסלול דרך להעמדת מנהיגות חדשה לעם בציון - מנהיגות נאמנת לא-להי ישראל, אשר תורת ישראל היא לה מגילת החיים המחייבת.

ומסע שכזה להעמדת מנהיגות, הוא כרוך מלכתחילה בכך שתהא זו מנהיגות רצויה לעם, לא פפויה עליו מבי חוץ. מינייה וביה הרינו אומרים אפוא מסע לשינוי כל התרבות הלאומית, כל מסד הרוח, כל הנורמות, כל דמות הפרהסיה כאן - מן החול והסתם, אל הקודש והמשמעות הייחודית הראויה לישראל.

שבת בן דב - שזכיתי להדהיר את כתביו - כינה את התנופה הזאת כמפעל של נביאים נושאי בשורת אמת מצד אחד, ותנאים מצד שני, המחדשים את כל עולם המחשבה והרוח, מרעננים את מקורותינו הקדומים להיותם מפכים מים חיים במציאותנו העכשווית.

זה מפעל אדירים!

"כי נער ישראל, ואוהבו" אמר הנביא הושע. ואף כי אחרית נבואתו שם איננה טובה - כי הכזיב נער ישראל - בכל-זאת דומה שחזיבה יתרה נודעת כאן למידת הנערות, חיבה אל התום, אל פשטות המחשבה, אל הבהירות שעוד לא נערכה בחישובי חשבונות רבים.

ראיתי מקרוב עד כמה קשה הייתה ההכרעה לאנשי עמונה - שהכריעו בלב-ולב לקבל את הצעת הממשלה להיעקר ממקומם אל אתר סמוך לו - ושמעתי מקרוב את מצוקתם שנלוותה לכך: "אבל איך נסביר זאת לנו? ער? איך נסביר לבנינו ובנוותינו, מדוע הסכמנו לתת יד להרס הבתים, לעקירת הנטיעות?"

והלב נחמץ.

כי השאלות הללו, שאלות של מבוגרים, כוללות את ההנחה החרישית שהנוער צודק מאתנו, ההורים. שהנוער זך יותר בשיקוליו, ובעצם - עם קצת הגזמה - אין לו בכלל "שיקולים" מפולפלים, הוא פשוט דבק בעקרונות "הנכונים", לאמור: עלינו להיאבק עד הסוף ללא כל פשרה כי ארץ ישראל היא ארצנו אשר ניתנה לנו מאת צור ישראל. אין כאן "אדמות פרטיות" של ערבים כי גזלנים הם מלכתחילה, אנו רק משיבים את הגזילה, והמדינה עם חוקיה - ועם שופטיה שריה ויועיה - כולם אחוזים בקורי העכביש של השקר וחילול שם ה', ועכשיו גם אתם - ההורים הבוגרים יחד עם כל ה"זייגרים" - מצטרפים אליהם, נלכדים בשחיתותם, ופונים לנו עורף...

וכאן אעיד על עצמי שהצעתי לאחי ורעי אנשי עמורי נה - ככלות הכול - לקבל בדמעה את המתווה שהוצע, להוסיף קללה חרישית כלפי מטה ותפילת לחש כלפי מעלה, ולעבור אל הגבעה הסמוכה.

לכן כעסם של הנערים והנערות - כעס שאין טהור ממנו - מופנה גם אלי, בצדק מבחינתם. אני מקבל זאת באהבה ובכאב, ומקיש על המקלדת מעמדת נחיתות מובהקת...

*

ובכן, יהא אשר יהא, אכתוב כמבוגר - בין אם לא זכיתי לשמור על מלא טוהר הנערות, ובין אם למדתי עם השנים שגם בגרות ישנו צד מעלה, צד שאנסה ללמד כאן לבני הנעורים, ואנא ימחלו לי על שאני "מבגור" אותם בטרם עת. שהדין במרומים שלא באתי לקרר את להט הקודש בנפשם, אלא רק לנתב אותו.

ראשית, אציין לפחות שני הסכמים שעשינו - אנו המתנחלים בהר - עם השלטונות, הסכמים שגם בהם היה צד רשע ורוע, וכאלו "הכרה" מצידנו באלה, ואף-על-פי-כן, במבט לאחור, הם קידמו את ההתיישבות והביאונו עד הנה. האחד הוא ההסכם שנעשה בתחנת הרכבת בסבסטיה להתפנות מן המקום ולעבור אל המי חנה הצבאי ליד 'כפר קדום', כיום היישוב הגדול קדומים שהיה שער לכל תנופת ההתנחלות בשומרון; והשני הוא ההסכם לעקור מאתר ההתיישבות השני של גר-עיון 'אלון מורה', ליד הכפר רוג'יב, ולעבור אל הר כביר. יצויין כי לימים הוקם היישוב איתמר סמוך מאוד לאתר ההתנחלות אשר פונתה בצו בג"ץ, ואיתמר זו גדלה מאוד ונתולד בנים ובנות...

אבל לא בזה העיקר.

העיקר הוא בחישוב מפוכח היאך ולאן יש לכוון את משאבי כוחנו המוגבל, על מה ראוי שניאבק "עד הסוף" ללא כל חשבון, ועל מה ראוי שניאבק בתבונה - גם בכוח - אבל נעצור רגע אחד לפני נקודת השבר של הפסד מטרת המאבק.

המאבק בעמונה נועד להציל את עמונה, או במילים אחרות - להותיר את עמונה על ההר. הם, הרשעים - בני עמנו אשר הפכו פניהם מישראל לישמעאל - זממו לג' לגל אותנו מן ההר, גם בפועל וגם במשמעות הסמלית,

ח"כ מיקי מכלוף זוהר. צילום: אדי ישראל

ח"כ מיקי מכלוף זוהר (ליכוד): "הגיע הזמן לשנות את השיח המדיני ולהפסיק לדבר על מדינה פלסטינית- יש פתרון אחר"

עיקרי התכנית המדינית:

1. החלת ריבונות מלאה על כל שטחי ארץ ישראל ללא יוצא מן הכלל.

2. מטרת התכנית המדינית: להביא לפתרון יצירתי וריאלי לניהול שלטוני מלא שיביא לרווחה כלכלית חינוכית ותרבותית של האוכלוסייה הערבית ביהודה ושומרון.

3. הפתרון יותנה בהימנעות מעיסוק בטרור, בתמורה לעידוד האוכלוסייה לעבודה בישראל תוך שימת דגש על שגשוג כלכלי ואישי לתושבים הללו.

4. כל יישוב בו מתגוררים תושבים ערבים מחוץ לקו הירוק, המצוי בשטחי יהודה ושומרון וחבל עזה יוגדר כאוטונומיה מנהלית ויכונה "רשות מקומית פלסטינית".

5. סמכויות הרשות המקומית הפלסטינית: ניהול מוניציפלי בלעדי מורחב ללא התערבות גורמים חיצוניים - למעט בסוגיות ביטחוניות שיהיו בידי מדינת ישראל.

6. הרשות תנהל יחסי עבודה מול ההתיישבות היהודית ביו"ש תוך קביעת הסכמות לגבי שטחים, בהתאם לגבולות המוניציפליים המקוריים שיקבעו ביום חתימת ההסכם.

7. תנאים רלבנטיים ליישום התוכנית: הקמת שדה תעופה לשימוש פלסטינים בלבד באחריות ביטחונית מוחלטת של מדינת ישראל, בפיקוח מלא שלה ותחת שליטתה.

8. לכל מועצה מינהלית פלסטינית תוגדר תב"ע ספציפית ברורה שלא ניתן יהיה לחרוג ממנה. גישה חופשית למקומות הקדושים לבני כל הדתות תוך תיאום ביטחוני. המרחב שמחוץ למועצות המינהליות יהיה באחריות, שיפוט וסמכות של מדינת ישראל לכל דבר ועניין.

הפרדיגמה ההומניטארית: אם תרצו אין זו אגדה

ד"ר מרטין שרמן

שהיא תתחיל בהדרגה לצמצם - ולסיים - אספקת שירותים וסחורות לאוכלוסייה הפלשתינית ביש"ע - כולל מים, חשמל, דלק, שירותי נמל, גביית מסים (כתמריץ שלילי להישארותם). במקביל, כדי למנוע את המצוקות האנושיות הקשות שצדד כזה יגרור אחריו, יש להציע לכל פלשתיני "בלתי מעורב" ולבני משפחתו מענקי הגירה נדיבים (כתמריץ חיובי לעזיבתם). זאת כדי לאפשר ולבנות חיים טובים ובטוחים יותר - מחוץ ל"מעגל האלימות" במדינות אחרות ברחבי תבל - משוחררים משלטונם של הכנופיות המרושעות והמרושעות, אשר רדו בם במשך עשרות שנים והוליכו אותם שולל...מאסון לאסון.

המרשם הבלתי אלים היחיד

מרשם זה - המגדיר מחדש את ההקשר של הסוגיה "הפלשתינית" ומעביר אותה מהמישור הפוליטי/קבוצתי אל המישור ההומניטרי/אישי הינו המרשם הבלתי-אלים היחיד, שמי תמווד בו זמנית הן עם הציוני גיאוגרפי והן עם הציוני הדמוגרפי, הנחוצים לאפשר את המשך הישרדותה ארוכת הטווח של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.

כמובן, המבט החטוף שהובא לעיל אינו אלא סקירה מכווצת ביותר של הפרדיגמה ההומניטארית, ומותיר מגוון של שאלות פתוחות הן ברמה האופרטיבית והן ברמה העקרונית לגבי היתכנותה כמרשם למדיניות מעשית, אותו ניתן ליישם בפועל (מה תהיה העלות? אילו מדינות יקלטו אותם? כיצד להתמודד עם איומים על חייהם של מקבלי המענקים? וכו'). אין להקל ראש במכשולים המאתגרים בדרך לאימוצו ומימושו של מרשם זה, אך אין בכך כדי להפחית מנחיצותו. כמו כן, יהיה הכרח ללוות - ואף להקדים - את הפעלתו במסע חובק עולם של דיפלומטיה ציבורית כדי להביר לא רק את הכורח בקבלת המתווה ההומניטרי, אלא גם את יתרונותיו המעשיים והמורליים על פני כל חלופה אחרת.

ללמוד מהניסיון הפלשתיני?

ללא ספק, יהיו כאלה שירימו גבה סקפטית לגבי האפשרות לשכנע את הציבור הן בארץ והן מחוצה לה, לגבי ישימות ההצעה, נחיצותה וצדקתה. לאלה הייתי מציע ללמוד דווקא מניסיונם של הפלשתינים ולתאר לעצמם, ביולי 1967 כמה קודר וחסר-תקווה מצבם נראה אז - לאור ניצחונם הסוחף של צה"ל, תבוסתם המחפירה של הערבים והערצת ישראל ברחבי העולם. אך משום שהם גילו נחישות, תושייה ויכולת גיוס משאבים למאבקם הם הפכו את מה שנראה חסר סיכוי לעמדה השלטת כיום בשיח על הסכסוך הישראלי-ערבי.

הייתכן, שדווקא הפלשתינים שצריכים להזכיר ליהודים: אם תרצו אין זו אגדה?

ד"ר מרטין שרמן בכנס ריבונות 3 של נשים ברוך והפורום למשן ריבונות, ירושלים 2013

"כדי להבטיח יכולת הישרדות לאורך זמן, על ישראל להתמודד בהצלחה עם שני ציוויים בעת ובעונה אחת: הציווי הגיאוגרפי והציווי הדמוגרפי. הציווי הראשון מחייב שליטה (קרי "ריבונות") ישראלית בכל השטח שמזרחית למישור החוף ועד לנהר הירדן, למניעת סיכונים ביטחוניים בלתי סבירים לקיומה הפיזי; הציווי השני מחייב צמצום הנוכחות הערבית בשטח זה, למניעת סיכונים דמוגרפיים בלתי סבירים למעמדה כמדינה בעלת צביון יהודי מובהק. ההכרח לעמוד בדרישות הציווי הכפול הזה הינו למעשה אקס-סימוטי - אחרי ככלות הכול, אם היא לא תשכיל לעשות כן, ישראל לא תחזיק מעמד כמדינת היהודים או בשל אי-היתכנות גיאוגרפית או בשל אי-היתכנות דמוגרפית - או בשל שתיהן גם יחד.

יש להכריז על הקולקטיב ה"פלשתיני" כעל משהו שהוא מכריז על עצמו: כאויב בלתי-מתפשר המוקדש להשמדתה של הישות היהודית-ציונית בארץ ישראל, כפי שבא לידי ביטוי במסמכי היסוד של כל הארגונים ה"פלשתינים" המייצגים של כל הארגונים ה"פלשתינים" המייצגים

לצורך כך, יש להכריז על הקולקטיב ה"פלשתיני" כעל משהו שהוא מכריז על עצמו: כאויב בלתי-מתפשר המוקדש להשמדתה של הישות היהודית-ציונית בארץ ישראל, כפי שבא לידי ביטוי במסמכי היסוד של כל הארגונים ה"פלשתינים" המייצגים. לפיכך, אין לישראל שום חובה - מוסרית, משפטית או מעשית - לקיים את מערך החברתי - הכלכלי של קולקטיב עוין, המחויב להכחדתה כישות ולפגיעה באזרחיה הפרטים. נהפוך הוא, יש לה חובה מוסרית לפעול להתמוטטותו כדי למנוע ניסיונות לחסלה ולהרג אזרחיה, שעל הגנתם היא מופקדת.

ניתוק הדרגתי של שירותים

על כן, על ישראל להודיע, קבל עם ועדה, כי היא מבטלת את הכרתה ברשות הפלשתינית ותפעל לפירוקה. בד בבד עליה להתריע

החלת ריבונות ישראלית על שטחי יהודה, שומרון ובקו העת, על רצועת עזה, היא אכן צעד הכרחי להבטחת יכולתה של מדינת ישראל לשרוד כמדינת הלאום של העם היהודי. אולם, אין די במהלך זה לבדו כדי להבטיח יעד נכסף זה. אדרבא, ללא אמצעים משלימים חיוניים נוספים, הדבר אף עלול לזרז את סיומו של עידן הריבונות היהודית בארץ ישראל כולה.

הציווי הכפול

על כן, כדי להבטיח את אותה יכולת הישרדות לאורך זמן, על ישראל להתמודד בהצלחה עם שני ציוויים בעת ובעונה אחת: הציווי הגיאוגרפי והציווי הדמוגרפי. הציווי הראשון מחייב שליטה (קרי "ריבונות") ישראלית בכל השטח שמזרחית למישור החוף ועד לנהר הירדן, למניעת סיכונים ביטחוניים בלתי סבירים לקיומה הפיזי; הציווי השני מחייב צמצום הנוכחות הערבית בשטח זה, למניעת סיכונים דמוגרפיים בלתי סבירים למעמדה כמדינה בעלת צביון יהודי מובהק. ההכרח לעמוד בדרישות הציווי הכפול הזה הינו למעשה אקס-סימוטי - אחרי ככלות הכול, אם היא לא תשכיל לעשות כן, ישראל לא תחזיק מעמד כמדינת היהודים או בשל אי-היתכנות גיאוגרפית או בשל אי-היתכנות דמוגרפית - או בשל שתיהן גם יחד.

כך למעשה, כל תביעה לריבונות ישראלית על שטחי יש"ע חייב במקביל לספק תשובה לגבי גורלם של התושבים הערבים בעקבות החלת הריבונות.

"לבנוניזציה" של החברה הישראלית

למרבה הצער, כפי שפרטתי בהרחבה בעבר, הצעותיהם בנושא זה של מרבית מחייבי הריבונות הישראלית גרועות יותר ממרשם ה-"שתי המדינות", אותו הם מתיימרים להחליף ואף מסוכנות יותר ממנו עבור המפעל הציוני.

כמובן, ברשימה מעין זו, קצרה היריעה כדי לפרט ולנמק מה הן המגרעות הרוח-האסון, הטמונות במרבית ההצעות, הנוגעות כחלוף פות לעקרונות "שתי המדינות". על כן, אסתפק בלומר שסיפוח שטחי יו"ש, על תושביה הערביים, ישלול כליל מישראל כל אפשרות להתמודד כהלכה עם הציווי הדמוגרפי.

קביעה בוטה זו עדיין תקפה גם אם ההערכות של הדמוגרפים האופטימיים לגבי ממדי האוכלוסייה הערבית בשטחים אלה אכן נכונה. הרי עם מיעוט מוסלמי של בין 40%-35%, שרובו ככולו אינו רק לא מזדהה עם אופייה היהודי של מדינה, אלא מתנגד לו בתוקף, לא ניתן יהיה ליצור כאן חברה קוהרנטית וקוהסיבית ובטח לא אחת עם אופי

יהודי דומיננטי. מהלך כזה יהווה מתכון ודאי ל"לבנוניזציה" של החברה הישראלית ולשיקתה גוברת של הנוכחות היהודית בה.

תמריצים חיוביים להגר; תמריצים שליליים להישאר

לכן, אין מנוס מהמסקנה שכדי להתמודד בהצלחה עם הציווי הדמוגרפי, על ישראל לפעול נמרצות לצמצם את ממדי הנוכחות הערבית בשטח הריבונות שלה.

בהעדר מציאות אלימה של לחימה רבת-היקף, בה אמצעים "קניטיים" יותר באים בחשבון, הדרך הבלתי כוחנית היחידה להשיג יעד זה, הוא באמצעות הקמת מערך כולל של אמצעים כלכליים/חומריים, הנועד לגביר את רצון התושבים הערביים מעבר לקווי ה-67 להגר מחד גיסא, ולהפחית את רצונם להישאר מאידך גיסא.

ריבונות עם אחריות – התכנית המעשית

בכנס הריבונות הרביעי הציגו לראשונה הפורום למען ריבונות ותנועת 'נשים בירוק' תכנית מובנית להחלת ריבונות על סעיפיה ופרקיה. זאת תחת הכותרת 'ריבונות עם אחריות'.

פליטים:

אין ולא תהיה שיבה ערבית לשטחי ארץ ישראל המערבית, כולל לאוטונומיות. ארגון אונר"א, המניח את הפליטות הפלשתיניות ומחנך לטרור, יפורק. ארגון UNHCR של האו"ם לטיפול בפליטים יקבל את האחריות על פליטי 1948, ולאחר הוכחת פליטות יישב אותם ברחבי העולם, כפי שעשה עם עשרות מיליוני פליטים בסכסוכי לאומים שונים ולאחר מלחמות רבות בהיסטוריה.

הסדר מקרקעין:

כ-60% מהקרקעות ביהודה ושומרון אינן מוסדות. במקום רישום מקרקעין סופיים בספרי טאבו ישנם רישומים ישנים מתקופת המנדט ובספרי המס של ימי השלטון הירדני, ומאלה עולה זיקה למקרקעין מסוימים ללא מפות חלוקה מאושרות. בפועל הבעלות נקבעת על ידי עיבוד וחזקה של תקופה הארוכה מ-10 שנים ברציפות. מצב זה גורם לסכסוכים וליחוסר בהירות מה הן אדמות מדינה, מקשה על סחר קרקעות ומהווה כר פורה לזיופים ולהונאה.

מיד לאחר החלת הריבונות יבוצע הסדר מקרקעין באזורי רים הבלתי מוסדרים. פקידי רישום מקרקעין יבררו תביעות לבעלות, עדויות שכנים ובדיקת עיבוד וחזקה. כמו כן יבוצע מיפוי התביעות על ידי מודדים, ולאחר בירור כל הטענות וועדות מוסמכות לרישום מקרקעין תקבענה את מפת הבעלות ואת הרישום בטאבו כולל אדמות מדינה.

מקומות קדושים:

האחריות העליונה על המקומות הקדושים לכל הדתות נתונה בידי משרד הדתות של מדינת ישראל. בכל ארץ ישראל המערבית תהיה גישה חופשית לכל המיקומות הקדושים למאמיני כל הדתות. במקומות שקדושתם היא של למעלה מדת אחת ייקבעו הסדרים של פעילות דתית מתואמת. במקומות כאלה ניהול המקום הקדוש המשותף יהיה באחריות משרד הדתות בתיאום עם ההנהגות הדתיות של הדתות המקדשות את המקום. הר הבית ינוהל בהתאם ויפתח לעליה ולתפילה לכל החפץ. לא יהיה מעמד מיוחד במקומות קדושים למדינות זרות בכל רחבי מדינת ישראל ובכלל זה בירושלים.

חבל עזה:

חבל עזה הוא חלק אורגני מארץ ישראל המערבית. החבל נמצא בשליטת ארגון טרור. אם מדינת ישראל תיאלץ בעתיד להשתלט על החבל במלחמת הגנה היא תממש את זכויותיה על שטח החבל ותחיל עליו את ריבונותה. כאשר יקרה הדבר יוקמו באזור זה אוטונומיות ערביות כדוגמת יו"ש. אוכלוסיית הפליטים בעזה תופל על ידי UNHCR ותיושב ברחבי העולם. שטחי ההתיישבות היהודית בחבל עזה שנהרסו ייבנו מחדש. גם כאן יבוצע הסדר קרקעות בכל המקומות הלא מוסדרים.

תכנית זו היא הצודקת והמעשית היחידה המאפשרת החלת ריבונות ישראלית ביהודה ושומרון מבלי לערער דמוגרפיה על אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, ועם זאת מאפשרת לאוכלוסייה הערבית המקומית לחיות באוטונומיה מלאה בביטחון ובשפע כלכלי.

התוכנית: ריבונות עם אחריות

ריבונות ישראלית על כל מרחבי חבי יהודה ושומרון היא הפתרון המדיני ההכרחי, הצודק, הציוני והמוסרי ביותר. עם זאת מהלך החלת הריבונות מחייב צעדים שקולים ומדודים הנפרסים על פני מספר שלבים, זה אחר זה. העיקרון העליון הוא החלת ריבונות ישראלית על כל יהודה ושומרון.

העיקרון המוביל הוא הקמת אוטונומיות ערביות הנתונות תחת שלטון ריבוני ישראלי, וזאת באזורים צפופי אוכלוסייה ערבית ביהודה ושומרון. אוטונומיות אלו תוקמנה על בסיס אזורים חמולתי-שבטי התואם את המסורת הערבית, וללא תלות במונחי 'אוסלו', שכן חלוקת השטח לאזורי A, B ו-C, החלוקה שאפיינה את עידן אוסלו, אינה רלוונטית עוד.

הקמת האוטונומיות (בחלק מהאזורים המוגדרים כיום כאזורי A או B, על פי מפת האינטרסים והשיקולים הביטחוניים והמדיניים של ממשלת ישראל ובהתחשב בנתוני האוכלוסייה הערבית) תבוצע מיד לאחר החלת החוק הישראלי על יהודה ושומרון. סדר זה הכרחי מבחינת המיפוי הבינלאומי, שכן מעמד אוטונומי הוא מעמד המוענק על ידי הריבון לאוכלוסייה שבאחריותו, ובכך נמנע 'אזורים מדיניים' בו עלולה להיווצר מדינה פלשתינית על כל סכנו תיה.

באוטונומיות הערביות שתוקמנה לאחר פירוקה של הרשות הפלשתינית, ינוהלו באופן עצמאי חיייהם האזרחיים של ערביי כל אזור בו תחליט ממשלת ישראל להקים אוטונומיה, על פי שיקוליה וצרכיה ועל ידי התנהלות המנהיגות המקומית השבטית.

מטריית הגג הביטחונית והמדינית של האוטונומיות תהיה נתונה בידיה הבלעדיות והבלבדיות של מדינת ישראל.

לכל אוטונומיה יהיה הסכם הקמה ושיתוף עם מדינת ישראל. ייקבעו כללים מתייבים (חוזים, הסכמים) ליחסים האוטונומיים עם מדינת ישראל.

בתנאי שקט ביטחוני תתאפשר תנועה חופשית בין האוטונומיות ומדינת ישראל. תתוכנן ותבוצע מערכת תחבורתית שתאפשר בידוק וניתוק. כל ארץ ישראל המערבית תיחשב לאזור כלכלי אחד, כולל האוטונומיות.

האוטונומיות תהיינה קשורות לתשתיות הראשיות (מים, חשמל) של מדינת ישראל במטרה להבטיח אספקה סדירה תמורת תשלום.

תוקמנה וועדות משותפות לתאום נושאים כגון: ביטחון פנים, פיתוח, תחבורה, תשתיות, איכות סביבה, תקשורת ועוד.

כל שאר השטח של יהודה ושומרון יהיה חלק אורגני של מדינת ישראל. תושבים ערבים המתגוררים באזורים שמחוץ לתחומי אחת האוטונומיות יזכו למעמד תושבות. מעמד זה מקנה זכויות סוציאליות, ביטוח בריאות, ביטוח לאומי, חינוך, תנועה חופשית ברחבי הארץ, אפשרות לעבודה בכל חלקי הארץ בעוד הצבעתם תהיה הצבעה מוניציפאלית אזורית ולא הצבעה לכנסת ישראל. במקרים מיוחדים ועל פי בקשה פרטנית ובהתאם להוכחת נאמנות ולתנאים שייקבעו בחוק הישראלי, יוכלו לבקש אזרחות ישראלית. על פי ההערכות מדובר בכ-80,000 תושבים

אנו מביאים כאן את עיקרי פרקיה של החוברת. המעוניינים להזמין עותקים של החוברת יוכלו לעשות זאת בפנייה לכתובת: ribonut@gmail.com

שהשפעתם הדמוגרפית על ישראל, גם אם יחפצו כולם באזרחות, אינה דרמטית. לתושבים אלה תינתן גם האפשרות לבחור בהשתייכות לאוטונומיה הסמוכה למקום מגוריהם.

הממשל הצבאי:

הממשל הצבאי, המסמל מעמד של שטח בתפיסה צבאית, יבוטל. כל הסמכויות, התפקידים ומתן השירותים יועברו למשרדי הממשלה כבכל מדינה מתוקנת. באזורי האוטונומיה יוקמו גופי שלטון שימלאו את כל התפקידים האזרחיים.

הסכמי אוסלו:

הסכמי אוסלו, שהופרו אין ספור פעמים בידי הערבים, וכל הנובע מהם יבוטלו. הסכמים אלה היו טעות והונאה מראשי. הסכמים אלו העניקו לארגון טרור שליטה על אוכלוסייה מקומית ביהודה ושומרון ואפשרו כניסתם של 45,000 טרוריסטים חמושים.

ההסכם הופר עשרות פעמים על ידי הגוף שהוקם במסגרתו (הרשות הפלשתינית). במסגרת זו תבוטל ותפורק רשות הטרור, המכונה הרשות הפלשתינית, שמטרתה השמדת מדינת ישראל.